

זוהר לעם

ויקהל
חלק ב'

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן עניינים

3	ויקהל חלק ב'
3	סודות של שבת
4	מאורי האש
6	הציפורניים
8	להריח בהדסים
8	רוח העליון
9	רקיעים דעשיה
9	הרקיעים שעל גן עדן
19	הרקיע שעל המלכות
22	ויעש בצלאל את הארון
23	אינו צריך להיכנס בארון
24	ואורח צדיקים כאור נוגה
24	אך בעשור לחודש השביעי
25	מי שאוכל בלי תפילה
25	ארבעה תיקונים של תפילה
26	ויראת מאלקיד
27	סוד המילה שָמַע
27	להזכיר יציאת מצרים
28	אז נִדְבְּרוּ יראי ה'
29	וממעל לרקיע
29	ויעש את ציץ
30	עינייך בשדה אשר יקצורון
30	וויטב ליבו
31	הקטורת
32	ויעש מזבח מקטר קטורת
33	בעצב תלדי בנים
34	תחיית המתים

ויקהל

סודות של שבת

[רז"ן דשבת]

להם לרשעים, שלא זכו לשמור התורה. אז מקדים דומה וכרוז מתעורר, כמ"ש, ישוּבו רשעים לשאולה כל גויים שְׁכַחֵי אַלְקִים. וכל אלו גדודים מלאכי חבלה מענים אותם בגיהינום, ואין מי שירחם עליהם. אשריהם כל שומרי שבת בעוה"ז, ומענגים עונג השורה מלמעלה, רוח העליון.

רמה מי ששורה בתענית בשבת, שניים מתעוררים עליו לפני מלך הקדוש:

א. רוח העליון הקדוש שצריכים לענג אותו ולא מתענג,

ב. ממונה העומד על מי ששורה בתענית, ושמו סַנְגְרִיָּה.

ועולים לפני המלך הקדוש והם מעוררים עליו.

רמו ורוח ההוא מסתלק בחיסרון מתענוג שלמטה. וכשרוח הזה אינו נשלם מלמטה, רוח אחר עליון לא נשלם. כיוון שלא נשלם למעלה ולמטה, אז ראוי האיש ההוא להיות מקולל ונענש. אלא כיוון שנשלם בזמן אחר, ע"י אותו אדם, וממונה ההוא שהתמנה על עינוי ותענית, הוא נשלם בין ממונים אחרים בתענוג העליון. ע"כ קורעים לו כל גזר דין שנגזר מאלו 70 שנים עליונות, שהם חגי"ת נהי"מ.

רמז בדומה למלך השמח במשתה שלו, וכל בני אדם שמחים עימו. ראה איש אחד יושב אסור בכבלים, פקד עליו והתירו אותו, כדי שיימצאו כולם בשמחה.

רמח ואח"כ חוזרים אלו הממונים המענישים בני אדם, ונפרעים מהאדם על מה שנמצא בשבילו חיסרון למעלה ולמטה, מחמת שלא מתענג בשבת. התקנה שלו, שיישב תענית על תענית שלו שבשבת. כי זה ביטל עונג שבת, יבטל משום זה עונג חול.

רמט ואם הוא מבטל עונג שבת, ומתענג בחול, הוא דומה כמי שמחשיב דבר אחר יותר ממה שמחשיב להקב"ה. כי רוח העליון קודש קודשים השורה עליו לא מענג אותו, וביטל אותו ממנו, ורוח אחר של חול, השורה אח"כ על העולם, הוא מחשיב ומענג אותו. אז חוזרים ונפרעים ממנו בעוה"ז ובעוה"ב.

רנ משום זה צריך תענית אחר ביום ראשון מימות החול, בשעה ששורה על העולם הרוח של חול. ובזה יש לו רפואה, כיוון שלא החשיב את הרוח של חול יותר משל שבת. כמ"ש, והשיב את

רלט כתוב, אל ייצא איש ממקומו ביום השביעי. ממקומו, פירושו ממקום הראוי ללכת, מחוץ לכל העיר, ואלפיים אמה שלה. כמ"ש, ברוך כבוד ה' ממקומו. וכתוב, כי המקום, אשר אתה עומד עליו. כי מקום ידוע יש למעלה, המלכות, וקוראים לו מקום, שנודע בו כבוד העליון של מעלה, המלכות. וע"כ אזהרה היא לאדם המתעטר בעטרה הקדושה שלמעלה, שלא ייצא מהמקום. שאם ייצא ממנו, הוא מחלל שבת. ולא בידיו בעבודה, ולא ברגליו, ללכת חוץ מאלפיים אמה. כל אלו הם חילול שבת.

רמ אל ייצא איש ממקומו. זהו מקום כבוד הקדוש, המלכות, כי מחוץ ממנו הוא מקום של אלוהים אחרים. כמ"ש, ברוך כבוד ה' ממקומו. כבוד ה', הוא כבוד שלמעלה, בינה. ממקומו, זהו כבוד שלמטה, המלכות. וזה העטרה של שבת.

רמא כתוב, הנה מקום איתי. ודאי זה מקום נסתר שלא נודע, בינה. איתי, מורה מקום שלא נגלה, מקום עליון למעלה למעלה, היכל העליון הנסתר והגנוז, בינה עילאה. אבל מקום זה שכאן, הוא מקום שלמטה, המלכות. וזהו מקום שמתפרש למעלה, בבינה, ומתפרש למטה, במלכות. וע"כ כתוב, אל ייצא איש ממקומו ביום השביעי.

רמב וכתוב, ומדוֹתֵם מחוץ לעיר את פֶּאֶת קְדָמָה אַלְפִיִּים בְּאַמָּה. אלפיים אמה, משום שהמלכות המכונה עיר, ירשה ב' צדדים, ימין ושמאל, שהחכמה מלובשת בחסדים והחסדים בחכמה. והם אלפיים. כי ספירות החכמה הן אלף. והמלכות מתעטרת תמיד בב' צדדים, בין למעלה ובין למטה. כלומר, שהשכינה אינה שורה חוץ מתחום הראוי לה, שהוא ב' קווים.

רמג כשיצא השבת, צריכים ישראל שלמטה להתעכב, להוסיף מחול על הקודש, כי יום גדול עליון הוא, וביום הזה אורח גדול ומכובד שורה עליו, הנשמה היתרה. משום זה צריך להתעכב ולהראות, שאין דוחקים האורח הקדוש להוציא אותו. אז פותחים ישראל ואומרים, והוא רחום יכפר עוון. שהוא תיקון בלילה הזה, כיוון שהדין חוזר למקומו. מה שלא היה נראה בביאת השבת, שהדין היה אז מסתלק ולא נמצא.

רמד בשעה שפותחים ישראל ואומרים, ויהי נועם, ואתה קדוש, כל אלו רשעים שבגיהינום פותחים ואומרים, אשריכם ישראל עם קדוש, אשריכם צדיקים השומרים מצוות התורה. אוי

וגי'פ אלקים שיש בעדות, ויכולו השמיים :
 א. עולם התחתון, מלכות, הנקראת אלקים,
 ב. פחד יצחק, גבורה דז"א, הנקראת אלקים,
 ג. עולם העליון הקדוש, קודש קודשים, בינה,
 הנקראת אלקים.

וצריך האדם להעיד עדות זו בשמחה ברצון
 הלב לפני אדון האמונה. וכל מי שמעיד זה ושם
 ליבו ורצונו לזה, מכפר זה על כל עוונותיו.

רנדז ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר
 קידשנו במצוותיו ורצה בנו. קידוש זה הוא
 במשקל אחד כנגד עדות האמונה, ויכולו השמיים.
 והם 35 מילים אחרות, כמו שיש בעדות, ויכולו
 השמיים, הכול ביחד עולה 70 מילים, לעטר בהם
 את השבת של כניסת השבת, המלכות. אשרי
 חלקו של אדם, המכוון רצונו לדברים אלו לכבוד
 ריבונו.

רנה קידוש של יום, בורא פרי הגפן, ולא
 יותר. כי היום, ז"א, עומד לקדש את המלכות,
 כוס של קידוש. כי ביום עולים זו"ן עד או"א,
 שהוא קודש, ומתקדשים על ידיהם. משא"כ
 בלילה, שאנו צריכים לקדש את המלכות ב-70
 מילים. והלילה, המלכות, אינה מתקדשת, אלא
 ע"י עם הקדוש למטה, בשעה ששורה עליהם רוח
 העליון, תוספת נשמה, ואנו צריכים לקדש אותה
 ברצון הלב ולכוון הדעת לכך. כי בלילה עוד לא
 עלו אלא עד ישו"ת. וצריכים להמשיך הקדושה.

רנוז ויום השבת, ז"א, שעלה לאו"א עילאין,
 ונעשה קדוש כמוהם, הוא מקדש את המלכות,
 שנקראת כוס. ולא אנו. וישראל מקדשים ע"י
 התפילות, שחרית ומוסף וחזרת שלח הציבור,
 ומעלים זו"ן עד או"א. ואין צריכים עתה בקידוש
 לקדש אותם יותר, אלא שמתקדשים בקדושת
 ז"א שבאו"א, ביום הזה. אשריהם ישראל, עם
 קדוש, שירשו היום הזה ירושת עולם.

הגולה אשר גזל. גזלן אינו מתחשב עם הקב"ה
 ואינו מתחשב עם בני אדם, ע"כ אין עונשו גדול
 כגנב. גנב, המחשיב בני אדם יותר מהקב"ה, יש
 לו עונש בעוה"ז ובעוה"ב.

רנא היום הזה מתעטר בע' (70) עטרות, כי הוא
 יום השביעי, שנשלמו והתעטרו בו חג"ת נהי"מ,
 שכל אחד כולל עשרה, והם ע' עטרות. ושם העליון
 הקדוש, בינה, נשלם מכל הצדדים, מג' קווים,
 שהם האבות. והאירו כל המדרגות, וכולן בשמחת
 הברכות, ובקדושה על קדושה, ותוספת קדושה.
 הברכות נמשכות מבינה, והקדושות מחכמה.

רנב הקדושה של כניסת השבת, המלכות, זוהי
 הקדושה של שבת בראשית, בינה, ל"ב (32)
 אלקים של מעשה בראשית, שהתקדשו מל"ב
 שבילים שבחכמה. וכן התקדשה המלכות מל"ב
 שבילי החכמה, וגי' מדרגות של תפוחים הקדושים,
 ג' קווים, שבהם ג' גוונים התפוח, לבן אדום ירוק,
 הממשיכים חכמה, קדושה. וע"כ נקראים תפוחים
 קדושים. ומלכות המקבלת אותם נקראת שדה
 תפוחים קדושים.

וצריכים להזכיר על קדושה זו, הכלל של
 מעשה בראשית, והמנוחה שביום השביעי, בל"ב
 שבילי החכמה וגי' מדרגות התפוחים הנכללים
 בהם, שהם העדות שבמעשה בראשית. כמ"ש,
 ויכולו השמיים והארץ וכל צבאם, ויכל אלקים
 ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. יש בעדות הזו
 35 מילים, כנגד ל"ב שבילים, ושלוש מדרגות
 התפוחים הקדושים.

רנג ג' מדרגות, שביעי, שביעי, שביעי, שיש
 בעדות, ויכולו השמיים :

עולם העליון, בינה, הנקראת שביעי מלמטה
 למעלה, כשמתחילים למנות מיסוד,
 ועולם התחתון, מלכות, הנקראת שביעי,
 כשמתחילים מחדש,
 וכל האמונה, היא עטרת יסוד דז"א, מלכות
 דז"א, הנקראת שביעי.

מאורי האש

המלכות המלבישה את הבינה. וכשאש הזאת
 מתגלה, כל אשיות אחרות נסותרות ונגנזות לפניו.
 ואש ההיא של עקידת יצחק, של קו אמצעי,
 העוקד וקושר את קו השמאל, יצחק, שלא יאיר
 אלא מלמטה למעלה, כדי שיכלול בימין. שהיא
 מתלהטת על המזבח ביום השבת.

כלומר, שאש המזבח, הבורע גם בשבת, הוא
 נמשך מאש של קו האמצעי למלכות, הנקראת
 מזבח. ומשום זה צריך לברך על מאור האש
 במוצאי שבת. ואש הזו אין הכוונה על אש של

רנז אחר שיצא השבת, צריך האדם להבדיל
 בין קודש לחול, משום שניתנה רשות לממונים
 שלמטה לשלוט על העולם, ובכל מעשה העולם.
 וצריכים להראות הייחוד במקום קדוש בקדושה
 העליונה, השבת, ולהבדיל את התחתונים מייחוד
 העליון, ולברך על מאור האש.

רנח משום שכל אש אחרת נסותרת ונגנזת
 ביום השבת, חוץ מאש אחת שבקדושה עליונה,
 שמתגלה ממסך דחיריק שבקו אמצעי דבינה
 שחזרה לחכמה, ונכללת בקדושת השבת, שהיא

שמאל. ואין קו שמאל יכול להאיר, אלא ע"י הכרעת קו האמצעי במסך דחיריק שלו, שזה אש. הרי שהארת החכמה אינה מאירה זולת ע"י האש דקו האמצעי. וע"כ מכונה חכמה זו בשם מאור האש. ונודע, שאין החכמה מאירה אלא במלכות. ע"כ מכונה המלכות מאור האש או אור הנר.

ד' מלאכים, מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, הם ג' קווים נה"י ומלכות, המקבלת אותם בעת שהם עולים ומלבישים נה"י"מ של המלכות. ואז מתגלה עליהם המלכות בהארת חכמה שלה, כמו המלך המתגלה לעם במרכבה שלו. ולפיכך הם נקראים מרכבה של המלכות. ונאמר, ואלו אצבעות רומזים לאלו מאורי האש. שארבע אצבעותיו של אדם מצד אחוריהו, שבמקום הציפורניים, רומזות לאלו ארבעה מלאכים מרכבת המלכות, שעליהם מתגלה הארת החכמה שבמלכות. כמ"ש, וראית את אחוריי ופניי לא יראו.

ונאמר, צריך לכוף אותן לפניו, הרומז על מיעוט הג"ר שבהארת החכמה המתגלה על האצבעות. כי להיות המלכות בבחינת מאור האש, זה גורם להם כפיפה, מיעוט הג"ר. משום שהאור הזה שולט עליהן, חכמה שבמלכות מכונה מאור האש, משום שאינה מאירה זולתו. וא"כ היא מוכרחה להאיר כהכרעת קו האמצעי רק בו"ק דג"ר, רק מלמטה למעלה, בכפיפת אצבעות. ולא מלמעלה למטה, ג"ר דג"ר, בזקיפת האצבעות.

רסב בשאר הברכות, כגון בברכת כוהנים, צריכים לזקוף האצבעות. כדי להראות קדושה עליונה של מדרגות העליונות השולטות על הכול, המדרגות דימין דז"א, הממשיכות הקדושה שלהן מאו"י"א עילאין, שהם קודש. שהשם הקדוש, המלכות, מתעטר בהן ומתקדש בהן. והתברכו כל המדרגות יחד, ומאירים מתוך המאור העליון, ג"ר דבינה, שורש כל החסדים. ומשום זה צריכים לזקוף האצבעות למעלה. וכאן צריכים לכוף האצבעות לפני הנר, כדי להראות המדרגות של מטה, שהן ד' המרכבות, המאירים מתוך המאור שלמעלה, המלכות, שמכאן שולטים ומאירים ממנה, והם מאורי האש.

כי ע"י הכרעת קו האמצעי את ב' הקווים ימין ושמאל, מיתקנים אורותיהם. שהאור דקו ימין, חסדים, יאיר מלמעלה למטה בג"ר ממש. והאור דקו שמאל, הארת חכמה, לא יאיר אלא מלמטה למעלה, בו"ק דחכמה. והארת החכמה אינה מאירה אלא במלכות, בעת שהיא רוכבת בד' מרכבות שלה, מיכאל גבריאל אוריאל רפאל. ונמצא, שהאורות שלמעלה ממלכות, אור החסדים וקו ימין, מאירים מלמעלה למטה, שזה זקיפת האצבעות. משא"כ באור המלכות, הארת החכמה וקו שמאל, המתוקנת להאיר רק מלמטה למעלה, צריכים לכוף האצבעות, המורה על הרכנת הג"ר ומיעוטם.

חול, אלא על אש של שבת, שאש הזאת היא אש היוצאת מאש של מעלה, שנמשך מקו אמצעי אל המזבח, המלכות.

רנט וזוהי אש הסובלת אש, האש שבמלכות. וכיוון שאש זה היוצא מאש של מעלה, מקו האמצעי, מתברך בברכת האור, אז כל שאר האשיות האחרות יוצאות ומתמנות במקומן. כלומר, שניתנה להם רשות להאיר.

הדינים מכונים אש, כי הם משולים לאש. כמו אש הגשמי, בעת שהיא מתוקנת כראוי, אין לך דבר טוב בעולם, יותר ממנה לקיום כל המציאות. ואם אינה מתוקנת כראוי, אין לך משחית ומכלה את המציאות גדול ממנה. כך הדינים העליונים, בעת שהם מתוקנים כראוי, כל שלמות קיום המציאות הרוחנית תלויה בהם. כגון, הדינים המתוקנים בקו האמצעי, שבהם כופה את קו השמאל להתחבר עם קו הימין. נמצא גורם בזה להארת החכמה, אשר אינה מאירה כלל בלי חסדים שבימין. והארת החכמה היא מקור כל המוחין דגדלות שבפרצופים העליונים. הרי שכל השלמות תלויה בדינים המתוקנים ההם.

ואם הדינים העליונים אינם מתוקנים, כל העונשים וכל הסתלקות האורות מעליונים באים מהם. ובזה נבין הברכה, בורא מאורי האש, שמברכים במוצאי שבת, שהוא על האש המתוקן הזה שבמלכות, היוצא מאש של מעלה, מקו האמצעי, ואז נעשה בזה תיקון לכל אשיות, היוצאות ממלכות שיכלו להאיר, כגון ארבעת מלאכי המרכבה דמלכות, מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, שהם מאירים, שאז הארת החכמה שבמלכות הרוכבת עליהם, מתגלה.

רס באותה שעה שאנו מברכים על האש, מזדמנים ארבע מרכבות, ארבע מחנות למטה, מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, שכל אחד מהם ממונה על מחנה מלאכים. ומאירים מאש שבמלכות שהתברכה, והם נקראים מאורי האש. משום שהארתם נמשכת מאש של המלכות שהתברכה. משום זה צריכים לכוף ארבע אצבעות של יד ימין, ולהאיר אותם מתוך אור הנר, שמתברך. כי זה רומז, אשר אש הזאת המתברכת, הנמשכת מאש של מעלה, קו האמצעי, גורמת למיעוט הג"ר שבהארת החכמה שבשמאל. וכפיפת אצבעות רומזת למיעוט הג"ר.

רסא ואלו אצבעות רומזים לאלו מאורי האש, לארבע מרכבות, שמאירים ושולטים מתוך אור הנר שהתברכה. ומשום שהן מדרגות שלמטה, לכן, כשהאדם מראה אצבעותיו לפני אור הנר, צריך לכוף אותן לפניו, משום שהאור הזה שולט עליהן והן מאירות ממנו.

הארת החכמה שבמלכות מכונה מאור האש, מטעם, כי אין הארת חכמה יוצאת אלא מקו

ההיא והם מתכופפים לפניו, להאיר, בכפיפת האצבעות. כיוון שמאירים אז מתמנים כל אחד ואחד על מקומו.

רסו כעין זה, אלו מדרגות העליונות, הנקראות מאורי אור, שולטים ביום, ומאירים ממאור העליון, בינה. ובשעה שהחשיך הלילה, מאור העליון הוא אוסף אותם ומכניס אותם בתוכו, עד שמאיר היום. כיוון שמברכים ישראל על האור ביום, אז מוציא אותם בשלמות הארתם. ועכ"ז מברכים יוצר המאורות, ולא אומרים, בורא, אע"פ שמתחדשים בכל בוקר. ובמוצאי שבת אומרים בורא, משום שמאורי האש הם מדרגות שלמטה, של אחוריים, ובאורות דאחוריים ייתכן לשון בורא. כמו, בורא חושך.

רסז באצבעות נרמזות מדרגות עליונות של מאורי אור, ומדרגות תחתונות של מאורי אש. מדרגות העליונות נודעות בזקיפת האצבעות למעלה, הרומז על הארת ג"ר, שהיא מלמעלה למטה. ובזקיפות האצבעות מתברכות מדרגות עליונות ומדרגות תחתונות יחד. ובהשפלת האצבעות, הרומז על ו"ק, שמאיר רק מלמטה למעלה, מתברכות להאיר רק מדרגות תחתונות לבד, המלכות והמרכבות הנמשכות ממנה. כי אין הארת החכמה נגלית אלא רק במלכות.

רסג בכל יום אנו מברכים מאורי אור. כלומר, יוצר אור, יוצר המאורות, שהם אורות עליונים שעומדים באור הראשון, חסד. ומתברכים כל המדרגות ומאירים כולם יחד ממאור העליון, בינה. אבל אלו שכאן, נקראים מאורי האש. ומשום זה אנו מברכים, בורא מאורי האש.

רסד למה, בורא מאורי האש, ולא, מאיר מאורי האש? הרי הם מאירים מאש של המאור המבורכת, האש הנמשכת מקו האמצעי? אלא כיוון שנכנס השבת, אז כל המדרגות שלמטה, ד' מרכבות, וכל המאירים ושולטים מהארת האש הזאת, כולם נכנסים ונכללים בנר, המלכות, ונסתרים ונגנזים ונשמרים בה. ואינם נראים בה, אלא נקודה ההיא לבדה, המלכות, וכולם נסתרים בה בכל יום השבת.

ביום השבת המלכות עם ז"א בזיווג פב"פ, ואין ניכר בה שמאל כלל. ולא עוד אלא כל המדרגות שנמשכות מהארת החכמה שלה, הנקראת מאורי האש, כולן נכללות ונבלעות בה ואינן נראות. באופן, שנשאר במלכות מעצמה רק עצם הנקודה שבה.

רסה כיוון שיוצא השבת, המלכות מוציאה אותם מאורי האש לכל אחד ואחד, כאילו נבראו בשעה ההיא. ויוצאים כולם ונבראו כבתחילה, והתמנו על מקומותיהם לשלוט. אז מתברכת הנר

הציפורניים

בנסתר, ואין מקבלים חכמה מהנר הזה. כי פנימיות הם ומאירים מפנימיות, עליונים הם ומאירים מעליונים.

האדם הוא מרכבה לזו"ן, והידיים הם חו"ג, הנעשים לחו"ב בעת גדלות, כמ"ש, שאו ידיכם קודש. ובכל יד ג' פרקים חב"ד. וג' פרקי ימין הם חב"ד דחכמה, וג' פרקי שמאל הם חב"ד דבינה, אשר הקיבורת המחוברת לכתף היא דעת, והזרוע בינה, ופרק האצבעות חכמה. הרי שהאצבעות של אדם רומזים על חכמה.

ונודע שאין מדרגה שלא יהיה בה פנים ואחוריים. כי בכל מדרגה יש ע"ס כח"ב תו"מ, אשר הכו"ח וחצי בינה נחשב לפנים של המדרגה, ותחתיהם יש פרסא, שבקטנות מוציאה חצי מדרגה למדרגה שמתחתיה, שהם חצי בינה ותו"מ, ובגדלות יורדת המסך דמלכות מהפרסא למקומה למטה ומחזירה החצי בינה ותו"מ למדרגה. וע"כ אותם בינה ותו"מ שנפלו בקטנות המדרגה, מכונים אחוריים של מדרגה, גם בעת גדלות אחר שחזרו למדרגה.

וגם מדרגת האצבעות נחלקת לבי חצאים האמורים, פנים ואחוריים. אשר כו"ח וחצי בינה שבהן, הנבחנים לפנים של האצבעות, הם ראשי

רסח הציפורניים שבאחורי האצבעות, מאורי האש, והאצבעות בעצמם בפנים היד, מאורי אור. הציפורניים שבאחורי האצבעות הן פנים אחרים, הצריכים להאיר מתוך הנר, המלכות. והפנים האלו נקראים אחוריים. האצבעות שבפנים היד, שהן בלי ציפורניים, אלו הן פנים פנימיים המתכסים, שאין בהם ראייה, חכמה. וכמ"ש, וראית את אחוריי. שאלו אחורי האצבעות בציפורניהן. וכתוב, ופני לא יראו, אלו הם האצבעות בפנימית היד, שהן בלי ציפורניים, שהם פנים פנימיים.

רסט כשמברכים על הנר, צריכים להראות אחורי האצבעות בציפורניים, הרומזים על ד' מרכבות, שיאירו מתוך נר, הרומז על מלכות. אבל הפנים של האצבעות אין צריכים להראות אותם שיאירו מתוך נר ההוא, המלכות, כי הם אינם מאירים אלא מתוך נר העליון למעלה למעלה, חכמה דז"א, שהיא מכוסה ונגוזה, שהחכמה שלה אינה מתגלה כלל. והם אינם מאירים מתוך הנר שמתגלה, המלכות, שהחכמה מגולה בה.

וע"כ צריכים להראות אחורי האצבעות בציפורניים שעליהם, להיותם ממשיכי החכמה מהנר, המלכות, והפנים של האצבעות לא צריכים להראות לפני הנר הזה, כי נסתרים הם ומאירים

ממנה אל מקומה, שע"י זה עלו הכלים דבינה ותו"מ ממקום נפילתם אל מדרגתם, ונעשו שם לשמאל, ולכלים דאחוריים. הרי שהפרסא שורש אל הארתם. וע"כ היא דבוקה בהם, כמו שהציפורניים דבוקים על ראשי האצבעות.

וכמו שהפרסא היא שורש לכלים דאחוריים, כך היא שורש להארת מדרגה התחתונה. כי בעת שעולים הכלים דאחוריים, בינה ותו"מ, למדרגתם, הם לוקחים עימהם יחד גם את המדרגה התחתונה, ומעלים אותה עימהם למדרגתם. ונמצא שהפרסא נעשתה לשורש גם אל מדרגה תחתונה, כמו שהיא שורש לכלים דאחוריים. וע"כ הפרסא דבוקה גם בכלים של המדרגה התחתונה.

הנשמות אדם וחיה הם ממדרגה תחתונה אל זו"ן, להיותן משתלשלות ויוצאות מהן. ונמצא שבעת שהפרסא דזו"ן העלתה את הכלים דבינה ותו"מ שלהם, שהיו נפולים בנשמות אדם וחיה, עלו עימהם גם נשמות אדם וחיה למקום המלכות דאצילות, גן עדן. כמ"ש, וייקח ה' אלקים את האדם ויניחהו בגן עדן. ונמצא שאותה הפרסא דמלכות דאצילות, הדבוקה על הכלים דאחוריים, שהם בינה ותו"מ שלה, דבוקה ג"כ על אדם, שהיא שורש אליו, כמו שהיא שורש אל הכלים דאחוריים.

ונאמר, לבוש הראשון, שאדם התלבש בו תחילה בגן עדן, היה מאלו המרכבות, הנקראות אחוריים, שהם הלבושים, הנקראים לבושי ציפורן. כי כמו שהציפורניים דבוקים על הכלים דאחוריים של המלכות, כך היו מלבישים כל קומתו של אדה"ר, משום שהציפורניים היו שורש להארתם.

הלבוש הזה היה חשוב מאוד, להיותו בחינת הפרסא דמלכות דאצילות, שעל הכלים דאחוריים שלה. וכיוון שחטא והוסרו ממנו אלו הלבושים של ציפורן, היה מתיירא מדברים רעים ומרוחות רעים, והסתלקו ממנו אלו מחנות הקדושים, שהיו מסבבים ושומרים אותו. ולא נשארו מאלו הלבושים, אלא אלו ציפורניים שבראשי האצבעות.

כי אחר החטא אבד הנשמה מאצילות, שהגיעה לו מכוח הפרסא, וממילא אבד גם הלבוש של ציפורן הבא מפרסא, וכפי השיעור הקטן שנשאר בו מנשמתו הגבוהה, נשאר בו ג"כ חלק ממלבוש הציפורן, שהוא השיור של הציפורניים שעל ראשי האצבעות. ומתוך שהציפורניים הם מבחינת כלים דאחוריים, יש כוח לס"א להתדבק בהם ולינוק מהם. וזה החלק של הציפורניים, שאינו דבוק בבשר האצבע, ששם נמצא תמיד זוהמה, ס"א, היונקת משם. וע"כ אסור לגדל אותם עד שייצאו למעלה מבשר האצבע.

האצבעות בצד הבשר. ובינה ותו"מ שנפלו ממדרגה בעת הקטנות וחזרו לעת גדלות הנבחנים לאחוריים, הם ראשי האצבעות בצד הציפורניים. והציפורניים, פרסא, המבדילה בין כלים דפנים לכלים דאחוריים.

המלכות נבחנת לאחוריים דז"א. ובדרך פרט, כל בחינות של אחוריים שבז"א ניתנו למלכות בעניין הנסירה. וע"כ כל בחינה שבאצבעות מקבלת מבחינה שכנגדה. הפנים של האצבעות מקבלת מחכמה דז"א שהיא פנים, ואשר החכמה אינה מתגלה בו. שנאמר, הפנים של האצבעות אין צריכים להראות אותם שיאירו מתוך נר ההוא, כי אין להם שייכות למלכות.

ונאמר, כי הם אינם מאירים אלא מתוך נר העליון למעלה למעלה, אלא מקבלים מחכמה דז"א, שהיא הבחינה שכנגדן המיוחסת להן. אבל האחוריים של האצבעות מקבלות מחכמה שבמלכות, שהיא הבחינה שכנגדם המיוחסת להם. וכשמברכים על הנר, צריכים להראות אחורי האצבעות בציפורניים, שיאירו מתוך נר, כי הם המקבלים מהנר, המלכות, להיותה הבחינה שכנגדם.

רע וצריך להריח בבשמים, כשיוצא השבת, משום שהסתלק רוח מהאדם, שהוא תוספת נשמה של שבת, והנפש של האדם נשארת ערומה מכוח הסתלקות ההיא, שהסתלק הרוח ממנה.

רעא כתוב, וַיִּרַח אֶת רִיחַ בַּגְדֵי וַיְבָרְכֵהוּ. הריח הוא קיום של הנפש, משום שנכנס אל הנפש ולא לגוף. וירח את ריח בגדיו, שהם היו הלבושים של אדה"ר, שנתן לו הקב"ה.

רעב כשחטא אדם, הוסר ממנו לבוש הכבוד, שהתלבש בו בתחילה, כשהכניס אותו הקב"ה לגן עדן. ואחר שחטא הלביש אותו בלבוש אחר. לבוש הראשון, שאדם התלבש בו תחילה בגן עדן, היה מאלו המרכבות, הנקראות אחוריים, שהם הלבושים, הנקראים לבושי ציפורן.

רעג וכשהיה בגן עדן, כל אלו המרכבות וכל אלו המחנות הקדושים, כולם היו מסבבים את אדם, ונשמר מהכול. ולא היה יכול דבר רע להתקרב אליו. כיוון שחטא והוסרו ממנו אלו הלבושים של ציפורן, היה מתיירא מדברים רעים ומרוחות רעים, והסתלקו ממנו אלו מחנות הקדושים, שהיו מסבבים ושומרים אותו. ולא נשארו מאלו הלבושים, אלא אלו ציפורניים שבראשי האצבעות, וזוהמה דס"א מקיפה הציפורניים מסביב להם.

הציפורניים הם הפרסא המבדילה בין הכלים דפנים לכלים דאחוריים. והיא דבוקה על הכלים דאחוריים, להיותה שורש הארתם. כי כל הארתם באה מכוח שהפרסא הורידה המלכות המסיימת

ששורשם ממקום גבוה, כי אדם ההוא יכול להיות ניזוק מזה. והכול הוא כעין של מעלה. כי בכל הכלים דאחוריים למעלה מסבב עליהם ס"א. וע"כ, גם בציפורניים מקיף הזוהמה את הציפורניים, להיותם נמשכים מאחוריים, ולא צריכים להיות במקום העולם, במקום יישוב.

רעד) ומשום זה אין צריך האדם לגדל הציפורניים שיש בהם זוהמה. כי כמו שהם גדלים, כך גדל עליו כוח הדין, מכוח הקליפות היונקים מציפורניים העודפים על הבשר. וידאג ע"ז כל יום, וצריך לחתוך אותם. ולא ישליך אותם, כדי שלא לנהוג ביזיון במקום ההוא, היות

להריח בהדסים

הדס. וזהו ג"כ הקיום של נפש האדם, כמו של מעלה, להתקיים מהעירוס ההוא, שנשאר בו אחר הסתלקות תוספת הנשמה של שבת.

חגי"ת דז"א מכונים הדסים. מבחינת מה שמשפיעים הארת חכמה אל המלכות. כי הארת החכמה מכונה ריח. ונמצא שהדסים אלו מקיימים את המלכות, שעיקרה היא הארת חכמה. המלכות נקראת מקום. הדס, חגי"ת דז"א, מעלים ריח, הארת חכמה, להשפיע למלכות. וע"כ לוקחים הדס, לקיים נפשו של אדם במוצ"ש, אחר הסתלקות הנשמה יתרה.

רעז) כשיצא השבת, התלבש אדה"ר באלו הלבושים של גן עדן הארץ, המעלים ריחות ובשמים לקיים נפשו במקום רוח הקדוש העליון המכובד, שהוא זוהר עליון דאצילות, שהסתלק ממנו. והדס הוא קיום הנפש, כמו שבעליון, מתקיים קיום הנפש, המלכות.

רעה) אח"כ עשה הקב"ה לאדם לבושים אחרים מעלי האילנות שבגן עדן. וכתוב, ויעש ה' אלקים לאדם ואשתו כותנות עור וילבישם, אמנם בתורתו של רבי מאיר כתוב, כותנות אור. מחמת שהיו מעלי אילנות שבגן עדן, שהם אורות. כי מתחילה היו הלבושים של אדם מאחוריים של הגן שלמעלה, המלכות דאצילות, מהפרסא שלה. ולאחר החטא היו מגן עדן הארץ, שבעולם עשיה, ויוצאים מהגן. ואלו הלבושים היו מעלים ריחות ובשמים של הגן, שהנפש מתיישב בהם ושמה בהם. כמ"ש, ויִרַח את ריח בגדיו ויברכהו. כי התיישבו נפשו ורוחו של יצחק בריח ההוא.

רעו) משום זה, כשיצא השבת, צריכים להריח בבשמים, שנפשו תתיישב בריח ההוא תמורת ריח העליון הקדוש שהסתלק ממנו. וריח המשובח שבבשמים הוא הדס. כי הקיום של מקום הקדוש, המלכות, שהנשמות יוצאות ממנה, הוא

רוח העליון

[רוחא עילאה]

ואמרתי, ודאי שראיתי השכינה, אשרי חלקי. ועתה, אלו ג' אורות שראיתי, אתם הם. אתם אורות ומאורות עליונים להאיר בעוה"ז ובעוה"ב.

רפא) עד כאן לא ידעתי, שכל אלו מרגליות הסתומות היו תחת ידכם. כיוון שראיתי שברצון מצוות ריבונכם נאמרו דברים האלו, אני יודע שכל הדברים עולים ביום הזה לכיסא העליון שהוא בינה, ולוקח אותם שר הפנים, מט"ט, ועושה מהם עטרות לריבוננו. ויום הזה מתעטר שישים מרכבות קדושות, כנגד חגי"ת נה"י, לכבוד הכיסא, בינה, ע"י אלו הדברים שנאמרו כאן ביום הזה.

רפב) בתוך כך הֶעָרִיב השמש. בחצות לילה קמו לעסוק בתורה. אמר רבי אבא, מכאן והלאה נאמר דברים לעטר עימהם הצדיקים שבגן עדן. כי עתה הוא הזמן שהקב"ה וכל הצדיקים שבגן עדן, מקשיבים לקולם של הצדיקים אשר בארץ.

רעה) רוח העליון, התוספת נשמה, היורד על האדם בשבת, בשמחה, ומשמח את נפשו. אז נמצאת נפש האדם כמו בעוה"ב, שנפשו עתיד ליהנות מהרוח. כמו שהאדם היה מהנה לרוח ההוא בעוה"ז, כך רוח ההוא מהנה את האדם לעוה"ב. שכתוב, אז תתענג על ה'. כמו שהאדם רווה עונג, שהוא הרוח, ומענג אותו, כך הוא ירווה ממנו לעוה"ב. אז כשזוכה האדם ומשלים שלמות כבוד השבת, הקב"ה קורא עליו ואומר, ויאמר לי, עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

רעט) קם רבי אבא ושאר החברים, ואמרו, אשרי חלקנו, שהזמין הקב"ה לפנינו את הדרך הזה. אמר רבי אבא, לי הזמין הקב"ה הדרך הזה, כדי להתחבר עימכם, אשרי חלקי שזכיתי לדרך הזה.

רפ) ביום שיצאתי לדרך ראיתי אור אחד שנחלק לג' אורות, והלכו לפניי, והסתתרו.

רקיעים דעשיה

[רקיעין דעשיה]

ישראל בחינם, והרי מטר וטל יורד עליה מרקיע, כשאר כל ארץ אחרת?

רפח אלא בכל רקיע ורקיע יש ממונים השולטים על העולם. ואותו הממונה השולט על הרקיע ההוא, נותן מהכוח שיש לו אל הרקיע ההוא, והרקיע ההוא מקבל מאותו הממונה ונותן למטה לארץ. ואותו הממונה אינו מקבל אלא מתמצית האור שלמעלה. כי עמי העולם אינם ניזונים אלא מתמצית. אבל ארץ הקדושה, אינו שולט ברקיע שעליה ממונה אחר, ולא כוח אחר, אלא הקב"ה לבדו, והוא פוקד את ארץ הקדושה ברקיע ההוא שעליה.

רפט בכל רקיע ורקיע יש פתחים ידועים, והממשלה של כל ממונה רשומה מפתח לפתח, ומפתח הזה והלאה אינו שולט אפילו כמלוא השערה. ואין זה נכנס בתחומו של פתח חברו, חוץ כשניתנה לו רשות לשלוט אחד על חברו. ואז גם המלכים בארץ שולטים אחד על חברו, כלומר, המלכים בארץ המיוחדים לרקיעים ולממונים האלו.

רצ באמצע כל הרקיעים, שהוא על ארץ ישראל, שהיא באמצע העולם, יש פתח אחד הנקרא גבילון, ומתחת הפתח הזה יש עי' (70) פתחים אחרים למטה. ועי' ממונים שומרים מרחוק אלפיים אמה, תחום שבת, מהפתח הנקרא גבילון, שאינם קרבים אליו. ומהפתח הזה עולה דרך למעלה למעלה, עד שמגיע לכיסא העליון, מלכות, ומהפתח ההוא מתפשט שליטתו לכל צדדי הרקיע, עד שער הפתח, שנקרא מגדון, ששם הוא סיום הרקיע של ארץ ישראל.

רצא וכל אלו עי' פתחים הרשומים בפתח גבילון, כולם רשומים בכיסא הקדוש, המלכות, וכולם קוראים אותם שערי צדק, עיי' המלכות, הנקראת צדק. כי אחר אינו שולט עליהם. והקב"ה פוקד את ארץ ישראל ברקיע ההוא מפתח לפתח, מפתח גבילון עד פתח מגדון. בפקידה כמו שצריך, בהשפעה מלאה ככל הצורך, ומתמצית פקידה לוקחים אלו עי' ממונים, ונותנים לכל ממונים האחרים שעל עמי העולם.

רפג השמיים שמיים לה' והארץ נתן לבני אדם. מהו, השמיים שמיים? יש שמיים ויש שמיים, יש שמיים למטה בעולם עשיה, וארץ למטה משמיים, ויש שמיים למעלה בעולם אצילות, וארץ למטה משמיים. וכל המדרגות העליונות והתחתונות כעין זה נמשכים אלו מאלו, וכל מה שיש למעלה יש למטה. ודומים זה לזה כמו החותם והנחתם ממנו, שכל מה שיש בחותם יש בנחתם ממנו, וכל אחד למטה מקבל מבחינה שכנגדו למעלה.

רפד השמיים למטה בעולם עשיה, הן עשר יריעות, עיי', כמ"ש, נוטה שמיים כיריעה. והקב"ה עשה אותם ואת מחנות המלאכים שבהם, להנהיג ארץ התחתונה דעשיה. ורקיע התשיעי, חכמה, מנהיג התחתונים, ומסבב אותם כמחרוזת אבנים טובות, המסבבות הצוואר, שאין דבר נעשה בתחתונים זולת על ידו, כמ"ש, כולם בחכמה עשית. הרקיע העשירי הוא עיקר כל הרקיעים, להיותו ספירת כתר, שהוא שורש ועיקר לכל ט"ת.

רפה בכל הרקיעים יש מחנות ממונים עד הרקיע השביעי, חסד. אבל בגי' דרקיעים אין ממונים. מרקיע השביעי והלאה, שהם גי', כח"ב, יש אור המתפשט למטה מהכיסא העליון, מלכות דאצילות, ומאיר לרקיע העשירי, כתר דעשיה. ורקיע העשירי, מאותו האור שקיבל, נותן לרקיע התשיעי, חכמה. ורקיע התשיעי מאיר לרקיע השמיני, בינה, ולמטה.

רפו ברקיע השמיני נמצאים הכוכבים. וכשמתפקדים צבאות הכוכבים, והוא מוציא אותם, אותו האור שקיבל מרקיע החכמה, עומד ונותן כוחו לכל אחד ואחד להתמנות, במקום ההוא שצריך. כמ"ש, המוציא במספר צבאם, לכולם בשם יקרא מרוב אונים ואמיץ כוח, איש לא נעדר. מרוב אונים, זהו זוהר העליון, שקיבל מרקיע החכמה.

רפז בכל רקיע ורקיע יש ממונה שהתמנה על העולם ועל הארץ, להנהיג את כולם. חוץ בארץ ישראל, שאין רקיע מנהיג אותה, ולא כוח אחר, אלא הקב"ה לבדו. ואיך שורה הרקיע על ארץ

הרקיעים שעל גן עדן

מהם רקיע למטה על הארץ שלנו. והתפשטו עד שהגיעו למקום גן עדן, ולא התפשטו יותר. מה עשה הקב"ה? לקח משמיים עליונים הקדושים, חו"ב דז"א, הנקרא שמיים דאצילות, אש ומים

רצב בגן עדן שלמטה, גן עדן הארץ, הרקיע העומד עליו, יש בו סודות עליונים. כשעשה הקב"ה את הרקיע, הביא אש ומים מכיסא הכבוד, עולם הבריאה, וחיבר אותם יחד, ועשה

האמצעי דעשיה, בעת שבינה אמיתית לא בעשיה ולא ביצירה?

מאש ומים שבבינה דעולם הבריאה, הנקראת כיסא הכבוד, שקו האמצעי שיתף וחיבר אותם יחד, כשלושה היוצאים מאחד, יצא הרקיע למטה, שהם עשרה רקיעים דעשיה, אחד זוכה בשלושתם. ומבריאה נמשך לעולם עשיה, כי למטה מעולם הבריאה אין קומת בינה, שקו אמצעי יחבר ב' קווים שבה.

אמנם קומת בינה שיש בעולם הבריאה, נבחנת רק לחיצוניות הבינה. אשר קו האמצעי, היוצא ממנו, אינו דעת, אלא ת"ת, ז"ת. וזה מספיק להיות רקיעים על ז"ת דארץ העשיה, וגם על ארץ שאנו יושבים עליה, ז"ת דבינה דארץ העשיה. אבל גן העדן, בינה דבינה דארץ העשיה, שקו אמצעי שלה צריך להיות דעת, קו אמצעי דג"ר ממש, ואיך יספיק לזה קו אמצעי, היוצא מאש ומים דבינה דבריאה, שהיא רק חיצוניות דת"ת?

מתוך שהרקיעים ההם נמשכו מאש ומים דבינה דבריאה, שהם חיצוניות ות"ת הכולל עשר יריעות, וא"כ איך יוכלו לחופף על גן עדן, שהוא בינה דבינה דארץ העשיה, שקו האמצעי החופף עליו, צריך להיות קו אמצעי דג"ר ממש, שהוא דעת? וע"כ כיוון שהגיעו לגן עדן הארץ, ישבו, ולא יכלו להתפשט על גן עדן. ואע"פ שגם הארץ שלנו היא מבינה דארץ העשיה, אמנם רק מז"ת דבינה זו, חיצוניות הבינה, וע"כ מספיק להם קו האמצעי מאש ומים דבריאה. משא"כ גן העדן, הבינה דבינה הזאת, ג"ר ממש, צריכים לקו אמצעי מג"ר ממש.

ולקח הקב"ה מקו האמצעי, המכריע בין חו"ב דז"א, הנקרא שמיים, שהוא קו האמצעי דג"ר דז"א, הנקרא דעת. ומדעת הזה התפשט הרקיע שעל גן העדן הארץ. ועשה מהם התפשטות הרקיע, הכרעה בין אש ומים, שהוא קו אמצעי, הנקרא רקיע, דעת, ופרש אותם על גן עדן שלמטה, בינה דבינה דארץ העשיה. ומתחבר עם הרקיע האחר, כטבע הדעת, המתחבר ומתפשט לחג"ת נה"י, ת"ת, כך מתחבר הרקיע הזה, דעת, עם שאר הרקיעים דעשיה, שהם ת"ת.

ונאמר, הנמצאים ואינם נמצאים, המתגלים ואינם מתגלים, שאש ומים, חו"ב דז"א, אינם דאו"א עילאין דז"א, שהם אינם נמצאים בהשגה כלל, ובהם אין מתגלה החכמה, אלא שהם חו"ב דישו"ת דז"א, שבהם מתגלה החכמה בדעת, והם נמצאים בהשגה. אמנם לא במקומם בז"א, אלא אחר שמתפשטים למלכות. הנמצאים ואינם נמצאים, המתגלים ואינם מתגלים, שמצד אחד יצא בהם הי' מאויר ומתגלה החכמה, ונמצאים משום זה בהשגה. ומצד אחר, אינם נמצאים

אחרים, הנמצאים ואינם נמצאים, המתגלים ואינם מתגלים. ומאלו אש ומים, שנלקחו משמיים העליונים, עשה מהם התפשטות הרקיע, ופרש אותם על גן עדן שלמטה. והרקיע הזה, דעת, מתחבר עם הרקיע האחר, שעל הארץ שלנו, ת"ת.

הרקיע הוא סיום החדש, שנעשה בכל מדרגה, מחמת עליית המלכות לבינה של כל מדרגה. ולפעמים נאמר, שקו האמצעי נקרא רקיע, שהוא השמיים, ת"ת. כי הסיום החדש נעשה בנקודת החולם, ששם עלתה המלכות לבינה.

אמנם עם יציאת נקודת השורוק, קו שמאל, נעשה מחלוקת, שרצה לבטל לגמרי הסיום הזה, ולהאיר מלמעלה למטה. עד שבא קו אמצעי והכריע, שהשמאל יאיר רק מלמטה למעלה, והסיום החדש לא יתבטל. שאז הוכרחו הבינה ותו"מ, שהיו למטה מסיום החדש, לעלות למעלה מסיום החדש, ולהתחבר למדרגתם. הרי שקו האמצעי עשה הסיום החדש, שנעשה בנקודת החולם, שיהיה קבוע וקיים תמיד. ונמצא, שסיום החדש נעשה לקביעות בקו אמצעי, מסך דחיריק. וע"כ פעם קוראים את הרקיע בשם סיום החדש דצ"ב, ופעם בשם קו אמצעי.

וכמו שיש שמיים וארץ באצילות, שקו האמצעי, ז"א, הכולל חג"ת נה"י, נקרא שמיים דאצילות, ומתחתיו המלכות הכוללת, הנקראת ארץ. כך יש בעולם העשיה שמיים וארץ, שהשמיים קו אמצעי, הכולל חג"ת נה"י, ומתחתיו המלכות דעשיה, הנקראת ארץ.

ונאמר, השמיים למטה בעולם עשיה, הן עשר יריעות. כי אלו חג"ת נה"י שבקו האמצעי, כוללים ע"ס. כי החסד כולל כח"ב, והיסוד שבו כולל מלכות, עטרת יסוד. והם עשר יריעות, כמ"ש, נוטה שמיים כיריעה. אמנם המלכות שבו, עטרה, אינה מלכות האמיתית, אלא שכלולה ביסוד. וע"כ אנו מחשיבים אותם רק לתשעה רקיעים. והמלכות הוא הארץ, שמתחת הרקיע לגמרי, שהוא העשירית.

וכמו שהשמיים דעשיה כולל עשרה רקיעים, כך הארץ דעשיה כוללת ע"ס, שהם שבע ארצות. והעליונה שבהם, בינה, הכוללת ג"ר, היא הארץ שאנו יושבים עליה. אמנם גם בינה זו של ארצות דעשיה, שאנו יושבים עליה, נחלקת לע"ס, ואנו יושבים רק בז"ת דבינה זו, שארץ ישראל היא יסוד שבהן. והבינה דבינה הזו הכוללת ג"ר, הוא גן עדן הארץ.

כל עשר יריעות דשמיים דעשיה, הם ע"ס דת"ת, הכולל חג"ת נה"י. ומאין יצא קו האמצעי, הלוא הוא תולדה מהכרעת ב' קווים ימין ושמאל שבבינה, אש ומים, בעניין שלושה יוצאים מאחד, אחד זוכה בשלושתם? ומאיזה בינה יצא קו

המלאך גבריאל, ושל המלאך נוריאל. וכשהאותיות הראשונות חוזרות למקומם, אלו שתי אותיות אחרות מתנוצצות ועולות ויורדות, יוצאות מאלו האורות שבפתחים, ועומדות על הנשמה.

רצט) אז יורדות שתי מרכבות משני הפתחים האלו. מרכבה אחת היא מרכבה של גבריאל, ממונה עליון ומכובד. מרכבה השנייה היא מרכבה קדושה של נוריאל, ממונה עליון. ויורדים מהפתחים האלו ועומדים על הנשמה. והאותיות ג' נ' חוזרות למקומן.

בסיום החדש, שנעשה באמצע המדרגה בנקודת החולם, מחמת עליית המלכות לבינה, נעשה פתח בשביל התחתון, שיוכל לעלות לעליון ולקבל ממנו המוחין. ולולא סיום החדש הזה, שנעשה באמצע כל מדרגה, לא היה שום מבוא ופתח, שיוכל התחתון להתרומם משהו למעלה ממדרגתו. לכן בתחילה נעשה פתח באמצע. ומפתח ההוא התפשטו ויצאו ד' פתחים לד' צדדים מתחת הרקיעים.

עניין הרקיע הוא קו האמצעי, המקיים את הסיום החדש, שנעשה באמצע המדרגה, בנקודת החיריק, במקום בינה שבה. שאפילו אחר שחזרה המלכות וירדה ממקום בינה למקומה עצמה, לא התבטל הסיום החדש מחמת זה, ואותם חצי בינה ותו"מ שנטהרו מסיום החדש מכוח ירידת המלכות, אינם מתחברים למדרגתם בהיותם במקומם, אלא צריכים לעלות למעלה מסיום החדש, ושם הם מתחברים למדרגתם.

ורקיע האחרון של ט' רקיעים, יסוד, נמצא במקום סיום החדש שנקבע, באמצע המדרגה במקום בינה של המדרגה. ופתח הזה הוא סיום החדש עצמו, שנהפך לפתח בשביל התחתון, הוא עומד באמצע המדרגה, במקום סיום החדש, והוא תחת כל ט' הרקיעים, ברקיע היסוד בסיומו, ששם עומד הסיום החדש שבאמצע המדרגה.

מפתח ההוא שבאמצע הרקיעים שבגן, יוצא אור אחד שנחלק לד' צדדים בד' פתחים. הפתח שנעשה בשביל התחתון, במקום הסיום החדש, העומד באמצע המדרגה, במקום בינה, משם יוצא האור אל התחתון, שהם חו"ג תו"מ. תחילה עולה התחתון דרך הפתח ההוא לעליון עם הבינה ותו"מ דעליון, מרקיע ולמעלה. ושם מקבל האורות חו"ג תו"מ. ואח"כ יורד התחתון למקומו עם המוחין האלו. והאור נחלק לד' צדדים, חו"ג תו"מ, בד' פתחים. שלכל מוח נבחן פתח מיוחד, שלמוח החסד מאיר הפתח שבדרום, ולמוח הגבורה מאיר הפתח שבצפון, ולמוח הת"ת מאיר הפתח שבמזרח, ולמוח המלכות מאיר הפתח שבמערב.

וארבעה צבעים בהתפשטות הרקיע שעל הגן, ד' מוחין חו"ג תו"מ, שהם ג' קווים ומלכות

ואינם מתגלים, שהרי במקום ז"א אינם נמצאים בהשגה, אלא אחר התפשטותם למלכות, ששם מקום גילוי החכמה.

רצג) ארבעה צבעים בהתפשטות הרקיע שעל הגן, לבן אדום ירוק ושחור, שהם ג' קווים, ימין שמאל אמצע, לבן אדום ירוק. ושחור, המלכות, המקבלת ג' הקווים האלו. אצל אלו הצבעים יש ד' פתחים למטה מהתפשטות הרקיע. והם פתחים לד' צדדי הרקיע שעל הגן. דרום צפון הם חו"ג, מזרח מערב תו"מ. מאלו אש ומים, חו"ב דז"א, שהרקיע נעשה מהם, נפתחים בד' פתחים האלו, ד' אורות.

רצד) לצד ימין בפתח ההוא, מתוך התפשטות צד המים שברקיע, שנעשה מאש ומים, מאור החסדים, מאירים ב' אורות בב' פתחים. בפתח שבימין שבצד דרום, חסד, ובפתח כנגד הפנים, בצד מזרח, ת"ת. כי מזרח ומערב מכונים פנים ואחור. ואור החסדים מאיר גם בת"ת.

רצה) בתוך האור המאיר לצד ימין, נרשמת אות אחת, מאירה ובולטת ומתנוצצת בהתנוצצות מתוך האור הזה. והיא אות מ', אות הראשונה של מיכאל. ועומדת באמצע אור שבפתח. אות זו עולה ויורדת ואינה עומדת במקום אחד. אור שבצד ימין לוקח האות ההיא ומוציא אותה. וע"כ אינה עומדת במקום אחד. כמ"ש, והחיות רצוא ושוב. שאינן עומדות במקום אחד.

רצו) בתוך האור המאיר כנגד הפנים, מזרח, ת"ת, נרשמת אות אחת, המאירה ובולטת ומתנוצצת בהתנוצצות מתוך האור ההוא. והוא אות ר', אות ראשונה של המלאך רפאל. ולפעמים נראה ב', אות ראשונה של המלאך בואל. ועומדת באמצע אור של הפתח. ועולה ויורדת. ולפעמים מתגלה ולפעמים אינה מתגלה. ואינה עומדת במקום אחד. כמ"ש, והחיות רצוא ושוב. אלו שתי אותיות עומדות באמצע אור שני הפתחים. וכשנשמות הצדיקים באות לגן עדן, אלו שתי אותיות יוצאות מתוך האור ההוא ועומדות על הנשמה ההיא. ועולות ויורדות, כמ"ש, רצוא ושוב.

רצז) מאלו שני פתחים מקדימים ויורדים מלמעלה שתי מרכבות. מרכבה עליונה של מיכאל, רב הסגנים. מרכבה השנייה של ממונה העליון בואל, המשמש המכובד רפאל. ואלו יורדים ועומדים על הנשמה, ואומרים לה, שלום בואך. יבוא שלום. אז אלו שתי אותיות עולות ועומדות במקומן ונגזות תוך אור של הפתחים.

רצח) שני פתחים אחרים, הנה שני אורות אחרים לוחטים מאור האש באלו הפתחים, אחד לצד שמאל ואחד לאחור. שתי אותיות אחרות לוחטות באלו האורות ומתנוצצות בתוכם. אות אחת ג', ואות אחת נ', שהן אותיות ראשונות של

בחינות רשימות בלבד, שהן האותיות הראשונות של שמותיהם, מ' ממיכאל, ר' מרפאל, ג' מגבריאל, נ' מנוריאל.

כי רשימו בכל מקום בחינת נפש. וד' אותיות שבכל מלאך, הן ד' כלים לד' אורות נרנ"ח שבהם. ונדע שיש ערך הופכי בין כלים לאורות, שבשעה שאין במדרגה אלא רק בחינת נפש דאורות, צריכה להתלבש בכלי היותר גדול. וע"כ כיוון שלא נשאר מכל מלאך אלא רשימה מאורו, הנפש שלו, ע"כ היה צריך להישאר אות ראשונה משמו לבחינת כלי לרשימה הזו. כי אות ראשונה היא כלי גדול יותר מכל האותיות שבשמו.

ולפיכך יש להבחין בפתחים אלו שברקיע שעל הגן ב' מיני אורות:

א. ממה שהרקיעים עצמם מקבלים משמיים עליונים, ז"א דאצילות. שנאמר, מאלו אש ומים, חו"ב דז"א, שהרקיע נעשה מהם, נפתחים בד' פתחים האלו, ד' אורות.

ב. רשימות האורות שהארץ של גן עדן, הגן עצמו, מקבל מארץ העליונה, המלכות, ע"י ד' המלאכים. שרשימות אלו הן אותיות ראשונות משמותם. שנאמר, בתוך האור המאיר לצד ימין, אור החסד המקובל משמיים עליונים, המאיר בפתח שבצד ימין של הרקיע, נרשמת אות אחת, מאירה ובלולט ומתנוצצת בהתנוצצות מתוך האור הזה. והיא אות מ', אות הראשונה של מיכאל. ועומדת באמצע אור שבפתח. ועד"ז בשאר ג' פתחים.

הרי שיש ב' מיני אורות בפתחים אלו: משמיים העליונים ומארץ העליונה. וכשנשמות הצדיקים באות לגן עדן, אלו שתי אותיות יוצאות מתוך אור ההוא ועומדות על הנשמה ההיא, כי תכף בביאת נשמת הצדיק לגן עדן, מאירים לו ד' הרשימות של ד' המלאכים, שנשארו בפתחים מהשפעה שעברה. ואח"כ מאלו שני פתחים מקדימים ויורדים מלמעלה שתי מרכבות, כלומר, המלאכים עצמם באים להשפיע אל הנשמה שבגן עדן. ומחלק ד' המלאכים לשניים שניים:

א. שניים לצד החסדים, בדרום ומזרח, מיכאל ורפאל, חסד ות"ת,

ב. שניים לצד הגבורות, המאירים בהארת חכמה, בצפון ובמערב, גבריאל ונוריאל.

מיכאל ורפאל מאירים בחסדים, יורדים ועומדים על הנשמה, ואומרים לה, שלום בואך. יבוא שלום. שמאירים לו אור החסדים שבימין, ע"י קו האמצעי, השם שלום בין הקווים ימין ושמאל. אז אלו שתי אותיות עולות ועומדות במקומן ונגזות תוך אור של הפתחים, כי מאחר שבאו המלאכים עצמם אין צורך ברשימות שלהם. ועד"ז מפורש גם שתי אותיות ג' נ'

המקבלת אותם, והם מאירים בתוך הרקיע שעל הגן, שהוא בינה דבינה של מלכות דעשיה. גם הרקיע הזה מתחלק לט' רקיעים, ומקבל הארתו מחו"ב דז"א דאצילות. אצל אלו הצבעים יש ד' פתחים למטה מהתפשטות הרקיע. ואין הפתחים במקום הצבעים. כי הצבעים הם ברקיע עצמו, מיסוד דרקיע ולמעלה. אבל הפתחים הם תחת יסוד הרקיע, בסיומו ממש, בסיום החדש שנעשה באמצע המדרגה, שנהפך לפתח בשביל המדרגה התחתונה, שהיא נשמות הצדיקים שבגן עדן. והם מקבלים הארות ד' צבעים שבתוך הרקיעים. ע"כ אלו הצבעים ממשיכים מהם, אבל הפתחים אינם עומדים עימם במקום אחד.

ומאלו אש ומים, חו"ב דז"א, שהרקיע נעשה מהם, נפתחים בד' פתחים האלו, ד' אורות. כי אלו אש ומים הם ב' קווים ימין ושמאל דז"א דאצילות, אשר הרקיע דז"א, הדעת, הוא קו האמצעי המייחד אותם, והוא ג' צבעים, לבן אדום וירוק, והמלכות המחוברת בדעת, גוון שחור. ומאורות אלו נמשכים אל הפתחים חו"ג תו"מ, שכל מוח מאיר דרך הפתח שבצד שלו.

וד' אלו מתחלקים לבי בחינות, מים ואש, מים חסדים, אור החסד שבדרום, ואור הת"ת שבמזרח. ואש חכמה, אור הגבורה שבצפון ואור המלכות שבמערב. ובתחילה מאירים על הנשמה אלו ב' אורות, מים, שבדרום ובת"ת, שהם חסדים. ואח"כ מאירים ב' אורות, אש, שבצפון ובמערב, שהם הארת חכמה.

המקום, שמשם מקבל השמיים של גן עדן, הוא הרקיע שעל הגן, מאלו אש ומים, שנלקחו משמיים העליונים, ז"א דאצילות. ומאיזה מקום מקבלת הארץ שבגן עדן, הגן עצמו? כל בחינה מקבלת מבחינה שכנגדה למעלה. ולפיכך, כמו שהשמיים של גן עדן מקבלים מאש ומים של שמיים עליונים, ז"א, כך הארץ שבגן עדן, הגן עצמו, מקבל מארץ שלמעלה, המלכות דאצילות. וע"י המרכבה שלה, שהיא ד' מלאכים, מיכאל גבריאל רפאל ונוריאל, שעליהם רוכבת ומתגלה המלכות, הנקראים ד' מרכבות.

אמנם גם הם אינם יכולים להתפשט ולהאיר למטה אל הנשמות שבגן, זולת דרך ד' הפתחים. כי אלו ד' המלאכים הם ג"כ ד' בחינות חו"ג תו"מ. וע"כ מיכאל מאיר דרך הפתח שבצד דרום שברקיע, וגבריאל מאיר דרך הפתח שבצד צפון שברקיע, ורפאל מאיר דרך הפתח שבצד מזרח שברקיע, ונוריאל מאיר דרך הפתח שבצד מערב.

גם יש לדעת שאלו ד' מלאכים מאירים בעצמם אל הנשמות, כל זמן שלא גמרו השפעתם. אבל אחר שגמרו השפעתם, חוזרים למקומם למעלה, ומשאירים במקומם בד' הפתחים רק ד'

שג רקיע זה חוזר פעמיים בכל יום בנסיעה של רקיע אחר, שמתדבק בו. ורקיע זה אינו יוצא לחוץ מגן העדן. שאינו חופף אלא רק על גן העדן בלבד. רקיע זה מרוקם מכל מיני צבעים, לבן אדום ירוק שחור, שהם חו"ג תו"מ.

הרקיע דגן עדן הוא דעת, והרקיעים דעולם העשיה ת"ת, הכולל חג"ת נה"י, והרקיע הזה דגן עדן מתחבר עם הרקיע דעשיה על דרך הדעת המתפשט אל חג"ת נה"י דגוף. אמנם אין הדעת מתפשט אל הו"ק דת"ת, אלא א"כ שהוא עולה אליו בקו אמצעי, שהדעת מתחלק בעצמו לבי קווים חו"ב, ימין ושמאל, והת"ת שעלה אליו נעשה לקו אמצעי, המחבר אותם זה בזה ומלביש אותם זה בזה. ואותו שיעור הארה שהת"ת גרם שיתווסף בדעת, מקבל אותו הת"ת. כי כל השיעור שהתחתון גורם לצאת בעליון, זוכה בו התחתון. ואחר שהת"ת קיבל הארת הדעת, הוא מתפשט למקומו לגוף. והארה זו נקראת דעת המתפשט. ונדע, שגי קווים נקראים ג"פ או ג' מקומות. וגילוי הארתם רק בנסיעה.

ונאמר, רקיע זה חוזר פעמיים בכל יום, שהרקיע דגן עדן, דעת, מתחלק ומאיר בבי קווים ימין ושמאל, ובי הקווים דדעת מתחברים בנסיעה של רקיע אחר דעשיה, שמתדבק בו. כלומר, שרקיע דעשיה, ת"ת, נעשה לקו אמצעי, המחבר ב' קווים דדעת, בנסיעה, אשר אז מתפשטת הארת הרקיע שעל גן עדן אל שאר הרקיעים דעשיה, שהם ת"ת, כדרך הדעת המתפשט אל הגוף. אבל הוא עצמו אינו יוצא לחוץ מגן עדן אל הרקיעים דעשיה, אלא הארתו מתפשט.

שד כ"ב (22) אותיות רשומות וחקוקות ברקיע שעל הגן עדן, כל אות ואות נוטפת טל, מטל שלמעלה, על הגן. ומטל ההוא, שהוא הארת החסדים, רוחצות אלו הנשמות, ונרפאות, אחר שטבלו עצמן בנהר דינור להיטהר. והטל אינו יורד אלא מתוך אותיות הרשומות וחקוקות ברקיע ההוא, משום שאלו האותיות הן כלל התורה, שנמשכות מז"א דאצילות, הנקרא תורה. כי נעשה מאש ומים של התורה, מאש ומים דז"א דאצילות.

שה וע"כ הם מזילים טל על כל אלו שעוסקים בתורה לשמה בעוה"ז. שאלו המילים רשומות בגן עדן, ועולות עד רקיע שעל גן עדן, ולוקחות מאלו כ"ב האותיות אשר שם, טל, להזין הנשמה. כמ"ש, יערוף כמטר לקחי תיזל כטל אִמְרתי.

שו באמצע הרקיע הזה נמצא פתח אחד כנגד פתח ההיכל שלמעלה ביצירה, שבפתח ההוא פורחות הנשמות מגן עדן התחתון למעלה, בעמוד אחד הנעוץ בארץ של גן העדן, ומגיע עד פתח ההוא. הפתח שנעשה באמצע הרקיע, הוא הסיום החדש, שנעשה באמצע המדרגה של השמיים דגן עדן, מחמת עליית המלכות במקום בינה, שמשום

והמלאכים גבריאל נוריאל, שהם בצפון ובמערב, גבורה ומלכות.

ונאמר, באמצע כל הרקיעים, שהוא על ארץ ישראל, שהיא באמצע העולם, יש פתח אחד הנקרא גבילון. הסיום החדש שבאמצע המדרגה, שנעשה לפתח בשביל התחתון, שיוכל לעלות ולקבל מהעליון, ותחת פתח הזה יש ע' פתחים אחרים למטה, לקבל דרך שם ע' שמות שבמלכות דאצילות, הארת השם ע"ב, ע' שרים של ע' אומות. ומהפתח הזה עולה דרך למעלה למעלה, עד שמגיע לכיסא העליון, כי דרך שם אפשר לעלות עד המלכות דאצילות.

ומהפתח הזה מתפשט ד' פתחים לכל צד שברקיע, שהם ד' בחינות חו"ג תו"מ. עד שער הפתח, שנקרא מגדון, ששם הוא סיום הרקיע של ארץ ישראל, כלומר, הפתח שבצד מערב היא המלכות, ששם מסתיים המדרגה.

שז אז אלו ב' מרכבות עולות לתוך היכל נסתר אחד, הנקרא אֶהְלוֹת, ושם י"ב מיני בשמים גנוזים, כמ"ש, יָרֵד וּכְרָפוֹם קָנָה וְקִינְמוֹן עִם כָּל עֵצֵי לְבוֹנָה, מוֹר וְאֵהְלוֹת עִם כָּל רֵאשֵׁי בְשָׁמִים, שֶׁהֵם י"ב מִינִים, כִּנְגַד י"ב גְּבוּלֵי אֶלְכָסוֹן שְׁבַז"א. אלא שהם בשליטת החכמה שמלמטה למעלה, המכוונים בשמים וריח. וגם הם י"ב מיני בשמים שבגן עדן שלמטה.

והיות ששורשם מז"א, ע"כ הם גנוזים. כי הארת החכמה אינה מתגלה בז"א. אלא רק ב' מרכבות אלו גבריאל ונוריאל, שהם מבחינת השמאל שבמלכות, שהחכמה מתגלה בה, שגבריאל הוא גבורה ממנה, ונוריאל הוא מלכות ממנה, יש להם רשות להיכנס שם, ולקבל לבושים להתלבשות הנשמה. שהם הארת חכמה, הנמשכת מ"ב מיני בשמים האמורים.

שא וְשֵׁם כָּל אֱלוֹ הַלְבוּשִׁים שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת, הַרְאוּיֹת לְהַתְּלַבֵּשׁ בָּהֶם, כָּל אַחַת וְאַחַת כְּרָאוּי לָהּ. בְּלָבוֹשׁ הַהוּא נִרְשָׁמוּ כָּל הַמַּעֲיִט שֶׁעָשָׂה בְּעוֹה"ז. וְכוּלָם רְשׁוּמִים בּוֹ, וּמְכַרְזִים, זֶה הוּא הַלְבוּשׁ שֶׁל פְּלוּנִי. וְהַמְּלָאכִים לֹקְחִים לְבוּשׁ וּמִתְּלַבְּשׁוֹת בּוֹ נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים שֶׁבָּגֵן, כַּעֲיֵן הַצּוּרָה שֶׁבְּעוֹה"ז.

שב והדברים אמורים רק משלושים יום והלאה. כי כל שלושים הימים לאחר הפטירה, אין לך נשמה שלא תקבל עונש מטרם שתבוא לגן עדן. כיוון שקיבלה העונש שלה, נכנסת לגן עדן. ולאחר שהתלבנה, שנטהרה מזוהמת עוה"ז ע"י העונש, התלבשה בלבוש, ונותנים לה מקום הראוי לה. אז האותיות מרג"נ, ראשי תיבות של שמות המלאכים, יורדים, והמרכבות של ד' מלאכים עולים למקומם. כי אחר שהמלאכים חוזרים, צריך להישאר הרשימות של הארתם, שהם ד' אותיות מרג"נ.

עדת שלמטה, אם היה נמסר להתגלות למטה, היה נמסר ג"כ המקום של עדן העליון הקדוש לדעת אותו. אלא משום סתר כבוד עדן העליון הקדוש, חכמה דאצילות, שלא יתגלה, נסתר ונגזו גם עדן התחתון, חכמה שברקיעים שבגן עדן התחתון, שאותו נהר שבגן עדן נמשך ממנו. וע"כ לא נמסר עדן זה להתגלות אפילו לנשמות שבגן עדן.

חכמה דא"א הנעלמת באו"א עילאין דאצילות, נקרא עדן. וחכמה זו נסתמה מתחתונים. ואין בה שום השגה כלל. והחכמה המתגלה לתחתונים היא מבינה, שיצאה לחוץ מראש דא"א, הנקראת נהר יוצא מעדן, מסיבת המלכות שעלתה במקום בינה, ואח"כ כשחזרה לראש בעת גדלות, היא מקבלת חכמה מחו"ס שבראש דא"א, ואז חזרה הבינה ונעשתה לחכמה, והארת חכמה שלה מתגלה במקום המלכות וממלכות לתחתונים.

ועניין זה נוהג בכל מדרגה, עד עולם עשיה והרקיעים שבגן עדן. כי בכל מדרגה יש ע"ס, שהחכמה שבה נקראת עדן. והיא עצמה סתומה, כמו חו"ס דא"א למעלה. אלא מכוח עליית המלכות לבינה שבמדרגה, ובינה ותו"מ נופלים למדרגה שמתחתיה, שהם נקראים משום זה, נהר יוצא מעדן, שבאותה מדרגה. ולעת גדלות, שבינה ותו"מ אלו חוזרים למדרגתם, אז הם מקבלים מעדן שלהם חכמה, ומהם יוצאת החכמה למלכות שבאותה המדרגה.

ואם העדן, שברקיעים דגן עדן, היה נמסר להתגלות למטה, היה נמסר ג"כ המקום של עדן העליון הקדוש לדעת אותו. כי החכמה שבכל המדרגות היא עדן, ואם הייתה מגולה לדעת את העדן דמדרגה התחתונה, הייתה מגלה עימה את העדן דמדרגה העליונה, עד חו"ס. ולפיכך בג"ר שבכל מדרגה אין שום השגה.

והנהר היוצא מעדן, מכונה פעם בשם בינה ותו"מ, ופעם בשם ת"ת, ופעם בשם יסוד. כי הכול הולך אל מקום אחד. כי בינה ותו"מ אלו אינם אלא חצי בינה ותו"מ. כי ג"ר דבינה אינם נחשבים ליוצאים מעדן, אלא רק ז"ת דבינה, שפירושם תו"מ הכלולים בבינה. ונמצא שאין כאן בינה אלא תו"מ. וע"כ נבחנו כולם רק לת"ת. ומבחינת הפרצוף שע"ס שלו נחלקות לרת"ס, נבחן שבינה ותו"מ הנופלים ממדרגה, מתחילים מחוזה ולמטה. כי החג"ת דגוף נבחנו לג"ר דגוף, שגם הם לא יצאו מעדן שלהם, אלא רק נה"י דגוף. וכיוון שעיקרם של נה"י הוא קו אמצעי, יסוד, ע"כ אנו מכנים לבינה ותו"מ שנפלו ממדרגה בשם יסוד.

שיא כמו שנהר, בינה ותו"מ, נפרד ויצא מעדן, חכמה שבראש דא"א, כדי להשקות הגן שלמעלה, מלכות דאצילות, יוצא ג"כ מהפתח ההוא שבאמצע הרקיעים שבגן, אור אחד שנחלק לדי צדדים בדי פתחים. המקום שעומדים שם אלו

הסיוס הזה נפלה חצי המדרגה, בינה ותו"מ, למדרגה שלמטה, הארץ דגן עדן. אשר לעת גדלות, כשחוזרת המלכות למקומה, ובינה ותו"מ עולים למעלה למדרגתם לרקיע, לוקחים עימם גם המדרגה התחתונה, אותם הנשמות, שהם בארץ דגן עדן. ונמצא, שסיוס החדש, שנעשה בבינה, נהפך להיות פתח בשביל התחתון, שיוכל דרכו לעלות לעליון.

ואותם בינה ותו"מ, שנפלו תחילה למטה לארץ דגן עדן, בהתדבקות שלהם במדרגת הארץ דגן עדן, נבחן כמו שהם נעוצים בתוך קרקע הגן, והם עצמם נבחנו כעמוד גבוה, המגיע עד הפתח ההוא שבאמצע הרקיע, שדרך העמוד הזה עולות הנשמות מארץ דגן עדן אל הרקיע דגן עדן. כלומר, לעת גדלות, כשהבינה ותו"מ, הנבחנו לעמוד, עולים בחזרה לרקיע דגן עדן, לוקחים עימם גם את הנשמות שבארץ דגן עדן, ומעלה אותם לרקיע דגן עדן.

שז בתוך רקיע, בפתח שבאמצע הרקיע שעל הגן, נכנסים בו ג' צבעים של אור, כלולים יחד, שהם חב"ד, ומאירים לצבעים של עמוד שעלה שם. ואז העמוד הזה נוצץ ומתלהט בכמה צבעים הלוהטים. והצדיקים שעלו עם העמוד ההוא לרקיע, מקבלים האורות מהרקיע דרך העמוד הזה. ובכל שעה מאירים הצדיקים מזיו העליון ההוא, שזה נוהג תמיד. אבל בכל שבת ובכל ר"ח מתגלה השכינה ברקיע הזה יותר מבשאר הזמנים, וכל הצדיקים באים ומשתחוים אליה.

שח אשרי חלקו מי שזכה לאלו הלבושים. אלו הלבושים הם ממע"ט, שעשה האדם בעוה"ז במצוות התורה, מצוות התלויות במעשה, ובהם עומדת הנשמה בגן עדן התחתון, ומתלבשת באלו הלבושים המכובדים.

שט כשעלתה הנשמה דרך פתח הרקיע למעלה, מזדמנים לה לבושים אחרים מכובדים עליונים, שהם נעשים ע"י מצוות התלויות ברצון וכוונת הלב בתורה ובתפילה. כי כשעולה הרצון ההוא למעלה, מתעטר בה מי שמתעטר, וחלק ממנו נשאר לאדם ההוא, ונעשה ממנו לבושי אור, שתתלבש בהם הנשמה לעלות למעלה. ואע"פ שאלו לבושים של הנשמה בגן עדן התחתון תלויים במעשה, אבל אלו שעולות לרקיע למעלה, אינם תלויים אלא ברצון של הרוח, כדי לעמוד בין המלאכים, רוחות קדושים. וכך למד רבי שמעון מאליהו, הלבושים של מטה בגן עדן הארץ תלויים במעשה, לבושים שלמעלה תלויים ברצון ובכוונת הרוח בלב.

שי כתוב, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. אלא הנהר הזה בגן שלמטה, יוצא מעדן משלו. כמו הנהר היוצא מעדן שבאצילות, מחכמה דאצילות. אבל עדן הוא חכמה שברקיעים שבגן

לסבול את האורות. ואז מתיישבות ורוות בצחות האלו, ויכולות לסבול. ונהר הוא תיקון של הנשמות, להתיישב ולהיזון ולהנות מצחות האלו, והנשמות מיתקנות על נהר ומתיישבות בו.

שטז כמו נהר העליון, יסוד דז"א, מוציא נשמות ופורחות ממנו אל הגן, מלכות דאצילות, כך נהר שלמטה, שבגן עדן הארץ, מתקן את הנשמות, להיתקן ולהתיישב בצחות האלו. בדומה לעוה"ז החיצון, שמתיישבות הנפשות להאיר בריח של מים, משום שבתחילה יצאו באופן זה. ומשום שהנשמות מיתקנות על נהר, הנמשך ויוצא מעדן, הן יכולות להתיישב בצחות אלו העליונות, ולעלות למעלה בפתח שבאמצע הרקיע, ובעמוד העומד באמצע הגן. צחצחות שלמטה הן האורות של הגן והרקיעים וההיכלות. ושניהם נעשים ע"י הנהר היוצא מעדן.

שיז בעמוד שבאמצע הגן, עולים למעלה דרך פתח שברקיע דגן עדן, נשמות הצדיקים. ומסביבו יש ענן ועשן ונוגה. כמ"ש, וברא ה' על כל מִכּוֹן הַר ציון, ועל מִקְרָאֵיהָ עֵנָן יוֹמָם, ועשן ונוגה אש להבה לילה. ענן ועשן מבחוץ ונוגה מבפנים, כדי לכסות על אותם העולים למעלה, שלא ייראו לאלו היושבים למטה.

שיח כאן סוד הסודות. כי כשנקודת הגן, מלכות דבינה דארץ העשיה, הנקראת נקודה, רצתה להיתקן בתיקוניה ולהתקשט בשבת ובזמנים ובחגים, שולח לה הקב"ה ד' פנים של נשר, ועומדים על ההיכל, שנקרא דרור, כמ"ש, מור דרור. ומשום זה, בשנת היוגל צריכים להכריז דרור, כמ"ש, וקראתם דרור בארץ לכל יושביה. ואלו ד' פנים נותנים קול, שקוראים דרור לכל יושבי הגן. ואין מי שישמע אותו, חוץ מהנשמות הראויות לעלות, והם מתאספים שם בהיכל הדרור. ואלו ד' פנים לוקחים אותם ומכניסים אותם לפנים בעמוד, העומד באמצע הגן.

בשבת ויו"ט ור"ח מאירים מוחין גדולים בכל העולמות. ואינם מתפשטים מלמעלה למטה, אלא שהתחתונים עולים במקום מדרגות העליונות, ושם מקבלים המוחין ולא במקומם. וכדי שכל תחתון יוכל לעלות לעליון, צריכים לפתיחת הפתחים שבאמצע הרקיעים, שדרך שם עולה התחתון למקום העליון.

ופתיחה זו נעשה ע"י ג' שמות אהי"ה, המורידה המלכות ממקום בינה למקומה עצמה. ואז נפתח אותו הגבול של סיום החדש, שהיה במקום בינה, שהוא הרקיע, ויכולים בינה ותו"מ, שנפלו מעליון, לחזור למדרגתם. והם לוקחים עימהם גם את התחתון, שהיו דבוקים בו בעת נפילתם, ומעלים אותו לעליון. ורק שינוי אחד יש כאן, שהנקראים שם אוויר, בינה ותו"מ דעליון, מכונה כאן עמוד העומד באמצע, וכמו שנאמר

אותיות מ' ג' ר' י' הרשומות. והאור הזה, הנחלק לד' אורות וד' אותיות המתנוצצות, יוצא מעדן, מקום שמאירה הנקודה שלמעלה, חכמה דרקיעים שבגן עדן הארץ, נקודה עליונה אשר שם.

שיב והנקודה העליונה ההיא, האירה ונעשה עדן להאיר. ואין מי שישלוט לראות ולדעת נקודה ההיא, חוץ מהאור שמתפשט ממנו, ע"י הפתח שבאמצע הרקיעים, שמשתחוים לפניו הצדיקים שבגן עדן. ונקודה תחתונה זו, המלכות שבגן עדן, היא גן אל עדן העליון, נקודה עליונה, חכמה, מקום שלא ניתן לדעת ולהסתכל.

שיג על כל זה כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך. שם אלקים מתבאר:

א. אלקים זולתך, זה נקודה תחתונה הקדושה, מלכות דאצילות, הנקראת אלקים, שיודעת את העדן הזה שלמטה, בגן עדן הארץ. הנסתר בגן, ואין אחר מי שיודע אותו, זולת המלכות דאצילות.

ב. אלקים זולתך, זהו עדן העליון על כל, עוה"ב, חכמה דאצילות, המתגלה בבינה דאצילות, הנקראת עוה"ב, אלקים, שיודע נקודה התחתונה, מלכות דאצילות, ע"י צדיק אחד שיוצא ממנה, הנהר המרווה אותה, הנהר היוצא מעדן, יסוד, צדיק. ואין מי שיודע אותה חוץ ממנו, כמ"ש, אלקים זולתך. שהוא אחוז למעלה למעלה עד א"ס.

עין הוא חכמה. ראייה היא השפעת החכמה. ובי' פירושים על הכתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך:

א. רומז על מלכות דאצילות, הנקראת אלקים, אשר החכמה אינה מתגלה בשום ספירה חוץ ממנה. ושיעור הכתוב, עין לא ראתה, להשפיע חכמה אל עדן שבגן עדן הארץ, זולת אלקים, המלכות, שבה מתגלה החכמה.

ב. רומז על בינה דאצילות, הנקראת ג"כ אלקים, ושיעור הכתוב, עין לא ראתה, להשפיע חכמה למלכות דאצילות, זולת אלקים, בינה דאצילות, שממנה מתחיל השורש של אור החכמה שבמלכות, ולא מספירה אחרת. כי המלכות נבנתה מקו שמאל דבינה, שמשם מקבלת החכמה שבה.

שיד ונהר הזה היוצא מעדן בגן עדן שלמטה לחכמים, כמ"ש, והשביע בצחצחות נפשך. ודבר זה מתבאר למעלה ולמטה. כי הנשמה היוצאת מעוה"ז החשוד, היא משתוקקת לראות באור של עולם העליון, כאדם הזה המשתוקק לשתות מים בצימאון, כך כל אחת היא צחצחות, כמ"ש, ציחה צָמָא. צחצחות, פירוש, צחה צחות, צמאה אחר צחות האורות של הגן, והרקיע, והיכלות שבגן.

שטו ונהר היוצא מעדן. כל הנשמות יושבות בלבוש כבוד על נהר, ולולא לבוש, לא יכולות

הרקיעים ולמעלה. וע"כ מחויבים הנשמות יושבי הגן, לעלות עם עמוד העומד באמצע לתוך הרקיע ושם מקבלים הארתן.

ואם היה הגבול מתבטל לגמרי והארת הרקיעים היה נמשך למטה לגן, אז היו כל הנשמות מקבלים הארה העליונה בלי צורך לשום הכנה. אבל עתה, כשמתקיים הגבול ע"י ענן ועשן ונוגה, אין הארה העליונה מתפשטת למטה, אלא כשהנשמות צריכות לעלות עם העמוד למעלה לרקיע. ע"כ הנשמות, שאינן ראויות לזה, אינן יודעות כלום מהארת הדרור, ואינן עולות. ורק הנשמות הראויות לזה, שומעות כרוז מהארת הדרור ועולות.

נמצא שקיום הגבול, שנעשה ע"י ענן ועשן ונוגה, מכסה על אותן הנשמות שאינן ראויות, שאינן יודעות מעליות הנשמות הראויות למעלה. משום שהאור לא נמשך כלום למקום הנשמות למטה.

לכן נאמר, ענן ועשן מבחוץ ונוגה מבפנים, כדי לכסות על אותם העולים למעלה, שלא יראו לאלו היושבים למטה. ובשעה ההיא מעלה עמוד ההוא ענן ואש ועשן ונוגה מבפנים. שמשום זה לא יוכל העמוד להישאר למטה, כי לא יוכל להתחבר עם כו"ח דרקיעים, עד שיעלה למעלה מסיום הרקיעים. נמצא שענן ואש ועשן הם מכריחים את העמוד, בינה ותו"מ שנפלו מרקיעים, שלא יעמוד במקומו, אלא עולה למעלה. ואז הוא לוקח עימו כל הנשמות שבגן, הראויות לזה, ומעלה אותן עימו למעלה לרקיעים.

והם מתאספים שם בהיכל הדרור. ואלו ד' פנים לוקחים אותם ומכניסים אותם לפנים בעמוד, העומד באמצע הגן. וכדי שהעמוד יעלה למעלה לרקיעים, מעלה עמוד ההוא ענן ואש ועשן ונוגה מבפנים. שמחמת זה הוא מוכרח לעלות למעלה, ולקח עימו הנשמות. אמנם צריכים לזכור שאין היעדר ברוחני, ואע"פ שהעמוד עולה למעלה, נבחן ג"כ שנשאר למטה כמו שהיה. וע"כ נבחן שהעמוד הזה נעוץ תמיד בגן, אע"פ שעולה למעלה.

וכמ"ש, וברא ה' על כל מכון הר ציון, ועל מקראיה ענן יומם, ועשן ונוגה אש להבה לילה. וברא ה', בקו האמצעי, במסך דחיריק שבו. על כל מכון הר ציון, היא הארת הדרור. ועל מקראיה, הן הנשמות, הזוכות לשמוע הקריאה של הדרור. ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה, שיגבילו שאורות עליונים שלמעלה ברקיע לא יימשכו למטה. שבזה נעלמת הארת הדרור מהנשמות שאינן ראויות.

שכ כיוון שעולות הנשמות עד הפתח ההוא שברקיע, אז הרקיע ההוא מסבב עצמו מסביב הגן ג"פ, שהרקיע נוסע בג' מקומות, ג' קווים, שעיקר

שם, שהאוויר נושא את התחתון ומעלה אותו לעליון, נאמר כאן שעמוד העומד באמצע נושא התחתון ומעלה אותו לעליון.

וכשנקודת הגן, מלכות דבינה דארץ העשיה, רצתה להיתקן בתיקוניה ולהתקשט בשבתות ובזמנים ובחגים, כלומר, לקבל הארות ג' אהי"ה, המבטלות הגבול שבסיום הרקיע, כי מחזירות המלכות משם למקומה. שולח לה הקב"ה ד' פנים של נשר, חו"ג תו"מ שבקו אמצעי, הנקרא פני נשר. שבחו"ג תו"מ אלו מלובשות ג' אהי"ה, שהארתם מורידה המלכות מסיום הרקיע למקומה, ומבטלת בזה כל הדינים והגבול מעל הגן. ועומדים על ההיכל, שנקרא דרור, שהארתם היא הארת דרור וחירות, ונקרא היכל דרור, המשחררת כל הדינים והגבולים מכל המציאות שבגן, ע"י זה שמעלה אותם מסיום הרקיע ולמעלה ע"י עמוד האמצעי שבגן.

והארה זו דומה להארת היוכל, כמ"ש, וקראתם דרור בארץ לכל יושביה, יובל היא תהיה לכם. אף כאן, ואלו ד' פנים נותנים קול, כלומר, קריאת הדרור לכל יושבי הגן, שהתבטלו כל הדינים, והגבול, וכל אחד יכול לעלות למעלה עם עמוד העומד באמצע. ואין מי שישמע אותו, חוץ מהנשמות הראויות לעלות, ואותם שאינם ראויות לעלות, אינם מרגישות כלל מדרור הזה. והם מתאספים שם בהיכל הדרור. ואלו ד' פנים לוקחים אותם ומכניסים אותם לפנים בעמוד, העומד באמצע הגן. עם העמוד הזה עולות מרקיע ולמעלה כפי מדרגתן, כמ"ש, ושבתם איש אל אחוזתו.

שיט ובשעה ההיא מעלה עמוד ההוא ענן ואש ועשן ונוגה מבפנים. והארת הדרור והנשמות נקראים מכון הר ציון, ומקראיה, כמ"ש, וברא ה' על כל מכון הר ציון, ועל מקראיה ענן יומם, עשן ונוגה אש להבה לילה. כי מכון הר ציון, היא תיקון שלמעלה, כשנקודה התחתונה מתקשטת, כלומר, הארת הדרור ע"י ד' פנים של נשר שלמעלה. והנשמות הן מקראיה של נקודה ההיא, להתקשט. שאותן הנשמות, ששמעו קריאת הדרור, נקראות מקראיה. מלשון קרואיה.

אע"פ שהמלכות ירדה ממקום בינה למקומה, עוד לא התבטל משם הסיום והגבול שנעשה בסיבת עליית המלכות, כי קו אמצעי מקיים את הגבול בכוח מסך דחיריק שבו. והבינה ותו"מ, שמתחברים למדרגתם, אינם מתחברים בעומדם למטה מסיום החדש, אלא מוכרחים לעלות למעלה מסיום החדש, ולהיעשות קו שמאל לכו"ח שנשארו במדרגה.

ואלו הדינים, הנמשכים מקיום הגבול ע"י מסך דחיריק שבקו אמצעי, נקראים ענן ואש ועשן ונוגה, שבסיבתם אין הארת הדרור נמשכת מסיום הרקיעים ולמטה לתוך הגן, אלא שמאירה מסיום

מתפשטת ושורה צורת נוקבא, מלכות, באחורי הזכר, ז"א. וזהו כמ"ש, וראית את אחורי המלכות באחורי ז"א. כמ"ש, אחור וקדם צרתני, שרומז על ז"א ומלכות, שז"א הוא קדם ומלכות היא אחור. וכתוב, וייקח אחת מצלעותיו, שרומז על ז"א ומלכות שהיו תחילה שני פרצופים אחור וקדם, ונוסרו. שעי"ז רומז הכתוב, וייקח אחת מצלעותיו.

שכד הרקיע שלמעלה, הפרסא שבמקום החזה דבינה, ישסו"ת, עומד על חיות עליונות, חג"ת דז"א, ומשם, מהרקיע הזה, מתפשטת ושורה צורת זכר אחד, עליון על הנוקבא, ז"א. ואלו שני רקיעים, אחד נקרא קצה השמיים, הפרסא שבמקום החזה דז"א, שהיא קצה וסיוס של ז"א, הנקרא שמיים. ואחד נקרא, מקצה השמיים, הפרסא שבחזה דבינה, שמשם מתחיל ז"א, הנקרא שמיים. שכתוב, ולמקצה השמיים ועד קצה השמיים. ראשי החיה שלמטה, במלכות, הם ד' חיות, אורות עליונים על אלו ד' אותיות, הרשומות בד' פתחים אלו שבגן עדן. וד' חיות אלו הם ד' מלאכים.

ונודע שרקיע פירושו סיוס החדש, שנקבע באמצע המדרגה, מחמת שעלתה המלכות של כל מדרגה לבינה של כל מדרגה. וסיוס הזה נקרא ג"כ פרסא שבתוך מעי, העומדת באמצע הת"ת, בינה דגוף, במקום החזה, באמצע המדרגה, ושם מסיימת המדרגה. ופרסא זו כוללת בתוכה ג"ס חצי ת"ת ונה"י, בינה ותו"מ שנפלו מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה.

ועי"כ כל תחתון מלביש ג"ס נה"י דעליון. כי נפלו למקומו מחמת הסיוס שנקבע במקום הפרסא. וזה שז"א מלביש מפרסא שבאמצע ישסו"ת ולמטה, חצי ת"ת ונה"י שלהם, להיותם בחינת בינה ותו"מ דישסו"ת שנפלו למקומו. שמחמת אין היעדר ברוחני, נשאר שם בקביעות. ועד"ז המלכות מלבישה מפרסא שבאמצע ז"א ולמטה, כלומר חצי ת"ת ונה"י שלו, שנפלו מז"א למקומה.

ונמצא שז"א מתחיל ברקיע דישסו"ת, שהיא הפרסא שבאמצע שלו, והוא רקיע העליון, ומסתיים ברקיע של עצמו, הפרסא שבאמצעו של ז"א, כי משם ולמטה הוא מלושב במלכות. וזה נקרא רקיע התחתון. כמ"ש, ולמקצה השמיים עד קצה השמיים. אשר, ולמקצה השמיים, היא רקיע דישסו"ת, שמשם מתחיל ז"א, הנקרא שמיים. וקצה השמיים, הוא רקיע של ז"א, ששם הוא מסתיים.

שכה והרי נאמר, שעדן שלמטה היא בארץ, והגן מקבל מעדן שלמטה, ואיך נאמר כאן, שהגן מקבל מארבע חיות? אלא הכול הוא סוד עליון. כי נקודה, מלכות דאצילות, כמו שיש לה חלק

הארתם הוא רק בעת הנסיעה. ומקול הנעימות של סיבוב הרקיע על ג' הקווים, יוצאות כל הנשמות שבפתח הרקיע, ושומעות נעימות ההיא של הרקיע, ורואות את העמוד ההוא שהעלה אותן, שהוא מעלה אש וענן ועשן ונוגה הלוהט. כלומר, הדינים הלוהטים ממסך דחיריק שבקו אמצעי, המקיים את הגבול, באופן שלא ימשכו האורות מלמעלה למטה, אלא מלמטה למעלה בלבד.

וכולן משתחוות, מרכינות ראשן, שזה מורה, שמקבלות הגבול שלא ימשכו מלמעלה למטה, שהוא ג"ר, המכונה ראש, אלא שממעטות ראשן, שלא יקבלו האור אלא רק מלמטה למעלה, הארת ו"ק דחכמה ולא ג"ר דחכמה. ואחר שהנשמות קיבלו עליהן את הגבול, שלא ימשכו אלא מלמטה למעלה, אז עולות הנשמות דרך פתח ההוא, עד שעולות לתוך העיגול המסבב נקודה ההיא, לתוך הרקיע, המסבב את הגן, הנקרא נקודה, שהרקיע הזה הוא חכמה. אז רואות מה שרואות, כלומר, מקבלות הארת חכמה, הנקראת ראייה. ומתוך האורה והשמחה ממה שרואות, הן עולות ויורדות, מתקרבות ומתרחקות, ברצוא ושוב.

שכא חכמה, נקודה עילאה, משתוקקת אליהן, ומתקשטת בהן באורה. שהנשמות שעלו אליה, נעשות בה למ"ן, אז הלביש קנאה צדיק אחד עליון, יסוד דעולם היצירה, ומסתכל באור ויופי של נקודה הזו ובתיקוניה, ואוחז בה ומעלה אותה אליו, ליצירה, ומאיר אור באור, אור החסדים שביסוד מאיר באור החכמה שבנקודה, ונעשו אחד, שמתחברים. כל צבאות השמיים פותחים ואומרים בשעה ההיא, אשריכם צדיקים שומרי התורה, אשריכם שאתם עוסקים בתורה, כי שמחת אדונכם הוא בכם, כי עטרת אדונכם מתעטר בכם. כי הם שגרמו לזיווג ההוא.

ונאמר, אז הלביש קנאה צדיק אחד עליון, שאז האהבה בתכלית השלמות, כי כל האוהב ואין הקנאה קשורה עימו, אהבתו אינה אהבה. ומהות הקנאה, שלא ייאחזו בה החיצונים, מחמת חיסרון של חסדים.

שכב אז כיוון שמאירים אור באור, אור החסדים באור החכמה, ב' האורות מתחברים יחד ומאירים. אח"כ אלו צבעים, האורות של הזיווג הזה, יורדים ומסתכלים להשתעשע באלו נשמות הצדיקים, שעלו למ"ן, ומתקנים אותם שיתעטרו למעלה. ועי"ז כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו.

שכג כתוב, ודמות על ראשי החיה רקיע, כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה. אבל יש רקיע ויש רקיע. רקיע שלמטה, הפרסא שבמקום החזה דז"א, עומד על ד' חיות שבמלכות, מיכאל גבריאל רפאל נוראל. ומרקיע הזה, פרסא דז"א,

שכח) האם יש בזה עונש לנשמה, שהרי היא רק מתרחצת? אוי לנשמה הסובלת אש זרה, אע"פ שהיא מתלבנת בזה. אבל כשהזוהמה מתרבה עליה, אוי לנשמה שסובלת עונש ההוא, כי הזוהמה ההיא מתלבנת באש פעמיים.

שכט) פעם ראשונה, אחר שקיבל עונש הגוף, הולכת הנשמה ולוקחים אותה ומכניסים אותה במקום שנקרא בן הינום. ונקרא בן הינום, משום שמקום אחד יש בגיהינום, ששם נצרפות הנשמות במצורף להתלבן, מטרם שנכנסות בגן עדן, ושני מלאכים שליחים מוכנים בגן עדן, ועומדים בשער, וצווחים אל הממונים שעל המקום ההוא שבגיהינום, שיקבלו הנשמה ההיא.

של) הנשמה מטרם שמתלבנת באש, השליחים צווחים אל הממונים ואומרים, הינום, ובזמן שמתלבנת, יוצאים הממונים עימה מהמקום ההוא, ומעמידים אותה בפתח גן עדן, ששם עומדים אותם השליחים, והממונים אומרים לשליחים, הינום, כלומר, הנה אלו הנשמות אשר התלבנו. אז מכניסים הנשמה ההיא לגן עדן. ולפיכך נקרא אותו המקום שבגיהינום, בן הינום.

שלא) וכמה הנשמה שבורה מהשבירה של התלבנות בגיהינום, כי היא שבירה מאש תחתונה. ואע"פ שיורדת מלמעלה מנהר דינור, אבל כיוון שמגיעה לארץ למטה. נעשית אש שאינה דקה, והנשמה נענשה בה ונשברת. אז הקב"ה מוציא השמש, אור עליון, המאיר מאלו ד' הפתחים, המאירים ברקיע שעל גן העדן, ומגיע לנשמה ומתרפאה. כמ"ש, וזרח לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

שלב) פעם שנייה הנשמה מתלבנת באש, אחר שישבה בגן עדן התחתון כמה שישבה, אשר עד עתה עוד לא נפרדה מכל הדברים שבמראה עוה"ז. וכשמעלים אותה למעלה, לגן עדן העליון, צריכה להיפרד מכל מראה ומכל דבר שלמטה, וע"כ מעבירים אותה בנהר דינור, אז הנשמה מתלבנת בו מכל וכל, ויוצאת ונראית לפני ריבון העולם, כשהיא ברורה מכל הצדדים. כיוון שהסתכלה באור הזה, מתרפאת ונשלמת מכל. ואז עומדות נשמות אלו בלבושים ומתעטרים לפני ריבונם. אשרי חלקם של הצדיקים בעוה"ז ובעוה"ב.

שלג) ואלו הנשמות שבגן עדן התחתון, משוטטות בכל ראשי חודשים ושבטות, ועולות עד מקום שנקרא חומות ירושלים, חיצוניות המלכות דאצילות, ששם כמה ממונים ומרכבות השומרים חומות האלו, כמ"ש, על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים. ועולות עד מקום ההוא, ואינן נכנסות לפני המלכות עד שמתלבנות. ושם הן משתחוות ושמחות מאור, וחוזרות לגן עדן התחתון.

למעלה באצילות, כך יש לה חלק למטה בארץ. כמו שהיא חלק העשירי באצילות, כך היא חלק העשירי בארץ, הגן.

והגן שלמטה הוא חלק הנקודה הזו שבארץ, להשתעשע ברוחות הצדיקים בארץ, ונהנית מכל הצדדים, למעלה ולמטה. למעלה נהנית מצדיק, יסוד דז"א. למטה נהנית מפריו של הצדיק, שהם הנשמות של הצדיקים, הנולדות מיסוד דז"א. ולא נמצא שעשוע למעלה ולמטה אל המלכות, אלא בצדיק. כי פריו נחשבים ג"כ לצדיק כמוהו.

וע"כ כמו שמלכות שלמעלה רוכבת על ד' חיות, כך המלכות שלמטה, הגן, מקבלת מד' חיות. והגן הזה נמשך מנקודה, שנקראת עדן, כמו מלכות שלמעלה. כי נבחנת לחכמה תתאה משום שנמשכת מעדן העליון, כך הגן שהיא מלכות שלמטה נמשכת מעדן התחתון. באופן שמקבל משניהם, אלא ד' חיות הן מעצם המלכות. ועדן הוא אור העליון, הנמשך למלכות, הן למעלה והן למטה.

שכו) ראשי החיה אלו הן ד' ראשי פנים:

א. אריה, כמ"ש, ופני אריה אל הימין, חסד, מיכאל,

ב. שור, כמ"ש, ופני שור מהשמאל, גבורה, גבריאל,

ג. נשר, כמ"ש, ופני נשר לארבעתן, ת"ת, רפאל,

ד. אדם, כלל הכול, כמ"ש, ודמות פניהם פני אדם, מלכות המקבלת מכולם, נוראל.

ומבחינה אחרת מיכאל לימין, אריה, גבריאל משמאל, שור, ואוריאל באמצע, ת"ת, ורפאל פני אדם. ואלו הן ארבע ראשי החיות, הנושאות את כיסא הקדוש, המלכות. ומשום המשא שלהם הם מזיעים, ומהזיעה ההיא של המשא שלהם, נעשה הנהר דינור.

הכיסא הקדוש, המלכות, חכמה תתאה, שע"י ארבע החיות הנושאות אותה מתגלה החכמה שבה, שזה המשא שהחיות נושאות. ואין גילוי החכמה אלא רק בגילוי הדינים דנקודת השורוק. וגילוי הדינים אלו הם הזיעה של החיות מחמת המשא שלהם, מחמת גילוי החכמה. ומדינים אלו התהווה הנהר דינור.

שכז) וכשעולות הנשמות, הן רוחצות בנהר דינור ההוא, ועולות לקורבן, ואינן נשרפות אלא מתרחצות. כמו שהסלמנדרה, שעושים ממנה לבוש, ומתוך שהיא נולדה מאש, לא נרחץ לבוש ההוא אלא מאש. האש אוכלת הזוהמה שבו והלבוש נרחץ. אף הנשמה, שהיא מאש, שנלקחת מכיסא הקדוש, מלכות, שכתוב בה בדניאל, כיסאו היה ניצוצות של אש, בזמן שצריכה להתרחץ מהזוהמה שבה, עוברת באש ונרחצת. והאש, אוכלת כל זוהמה ההיא שבנשמה, והנשמה נרחצת ומתלבנת.

של ישראל על עונשי התורה. כמ"ש, אכן חוליינו הוא נשא ומכאובינו סָבָלם.

שלז משום שאין מספר אל הייסורים, שעומדים על האדם בכל יום מעונשי התורה, וכולם ירדו לעולם בשעה שניתנה התורה, וכשישראל היו בארץ הקדושה, באלו עבודות והקורבנות שהיו עושים, היו מעבירים כל אלו המחלות והייסורים מן העולם, עתה, משיח מעביר אותם מן העולם, עד שנפטר האדם מעוה"ז ומקבל עונשו. ואם העוונות מרובים, מכניסים אותם בתוך הגיהנום, באלו מדורים תחתונים האחרים, ומקבלים שם עונש גדול מרוב הזוהמה אשר בנשמה. אז מדליקים יותר אש שתאכל הזוהמה ההיא.

שלח אשריהם השומרים מצוות התורה. כי נקודה הקדושה, מלכות, רוצה להשתעשע למעלה במקומה, ולמטה בגן עדן. כשהנקודה רוצה להשתעשע למטה, בגן עדן, עם נשמות הצדיקים, היא כאם השמחה על בניה, ומשתעשעת בהם. אף כך בחצות לילה היא יורדת לגן עדן, ומשתעשעת בהם.

שלד יוצאות מגן עדן, ומשוטטות בעולם, ורואות באלו גופות של הרשעים בעונש ההוא שלהם, כמ"ש, ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי, כי תולעתם לא תמות, ואִשָּׁם לא תכבה, והיו דראון לכל בשר. לכל שאר הגופות שמסביב להם. ואח"כ משוטטות ומסתכלות בבעלי מכאובים וחולים. ואלו שסובלים על ייחוד אדונם חוזרות לגן עדן ואומרות למשיח שבגן עדן.

שלה בשעה שאומרים למשיח צערם של ישראל בגלותם, ואלו הרשעים שבהם, שאינם מסתכלים לדעת ריבונם, הוא מרים קולו ובוכה על אלו הרשעים שבהם. כמ"ש, והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעוונותינו. חוזרות הנשמות ועומדות במקומם.

שלו בגן עדן יש היכל החולים. אז משיח נכנס בהיכל ההוא, וקורא כל המחלות וכל המכאובים וכל הייסורים של ישראל, שיבואו עליו. וכולם באים עליו. ולולא שהוא מקל מעל ישראל ולוקח אותם עליו, לא היה אדם שיכול לסבול ייסוריהם

הרקיע שעל המלכות

שמב הפתח השני רשום לצד צפון, גבורה, ובו עומדת אות ד' של השם אדנ"י. עומדת ומתנוצצת, עולה ויורדת, ולוהטת בפתח שבצפון. לפעמים נוצצת בהתנוצצות, ולפעמים מסתתר אור ההוא ואינו מאיר. כי ד' היא הפתח בצפון, קו שמאל, וכשיש לו חסדים, הוא מאיר. וכשאין לו חסדים מימין, אינו מאיר. וע"כ נקרא דלת, לשון דלות. כי החכמה שבשמאל אינה מאירה בלי חסדים. וע"כ אות זו אינה עומדת בקיומה תמיד. ואות זו נרשמה בפתח ההוא.

שמג הפתח השלישי הוא פתח העומד לצד מערב, מלכות, ובו עומדת אות אחת, שנרשמה ומאירה בפתח ההוא, אות נ' שבשם אדנ"י, ואות זו נוצצת בהתנוצצות בפתח ההוא.

שמד הפתח הרביעי עומד לצד דרום, חסד, ובו עומדת רשימו של נקודה תחתונה אחת קטנה, הנראית ואינה נראית, וזוהי אות י', שבשם אדנ"י. כשהמלכות בייחוד עם ז"א בשילוב של בי שמות יאהדונה"י, אז נראית י' של אדנ"י, כי אז היא מקבלת חכמה מאות י' הראשונה. ואם אינה בחיבור עם הוי"ה, אינה נראית. ואלו ארבע אותיות אדנ"י, מתנוצצים לארבעה צדדים ברקיע הזה, באלו ד' הפתחים שבסיומו.

שמה ברקיע הזה רשומות אותיות אחרות בכתרים על ראשם, והם כ"ב אותיות מתעטרות בכתרים. שכ"ב אותיות הם ז"א, הכלול ברקיע המלכות הזה. והכתרים שעליהן הם בינה, שהיא כתר ז"א, כי השורש של כל אות הנקרא כתר,

שלט הרקיע העומד על הגן, עומד על ד' ראשי חיות, ד' אותיות מרג"ג, מיכאל גבריאל רפאל נוריאל, הרקיע שעל המלכות. והם נקראים עליונים כלפי אלו שבגן עדן התחתון. והרקיע ההוא שעל המלכות דאצילות, נרקם בצבעים קדושים, בדומה לרקיע שעל הגן למטה, שיש בו ד' צבעים. וכן הרקיע העליון שעל המלכות נרקם בצבעים. כל הבחינות הנוהגים ברקיע שעל גן עדן התחתון, נוהגים גם ברקיע העליון שעל המלכות דאצילות.

שמ ברקיע שעל המלכות העליונה, מסתכלים ארבע חיות, וכל אלו צבאות שלמטה. כשהרקיע ההוא מאיר בגווניו ומתנוצץ, בד' צבעים, חו"ג תו"מ שברקיע עצמו המאירים דרך הפתחים. אז יודעים כל המרכבות וכל הצבאות והמחנות שטרף שלהם מזדמן. כי הם מקבלים מהפתחים. רקיע זה מרוקם בכל הצבעים הקדושים, ד' אורות חו"ג תו"מ, בו עומדים ארבע פתחים, שבכל פתח מאיר גוון אחד. והאורות הם רשומות בארבע אותיות מתנוצצות.

שמא פתח אחד עומד לצד מזרח, ת"ת, ובו בפתח עומדת אות אחת, כמו ברקיע שעל הגן. אלא ששם עומדת אות ר', ראש המילה של רפאל, וכאן אות א', ראש השם אדנ"י. ואות זו מתנוצצת ועולה ויורדת בפתח זה. פתח זה מאיר ומתנוצץ מהתנוצצות עליון, מצבע אחד שבחו"ג תו"מ שבאורות הרקיע עצמו, ואות א' הזו מתנוצצת ובולטת בתוכו. והיא עולה ויורדת ונרשמת בפתח ההוא.

שמט) כשנוסע הרקיע ההוא מצד מזרח, קו האמצעי, ארבעה ראשים, די השורשים, שבארבע אותיות אבג"ד, נוסעות כולן במסעות ועולות בעלייה של מעלה, שמסתלקות למעלה, והארת חכמה מסתלקת, מסיבת הסתלקות השורשים של א"ט ב"ח ג"ז ד"ו. ואח"כ האותיות אבג"ד חוזרות ונראות בתוך הענפים בשלמות, כמו בסוד הראשון, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, ונרקם מהם הרקיע, אז הוא מאיר באור החכמה.

בהופעת קו האמצעי, צד מזרח, יש ב' פעולות:
א. למעט כל החכמה שבקו שמאל ע"י גילוי המנעולא שבמסך שלו,

ב. להמתיק המנעולא במפתחא, שבוה מחזיר הו"ק דחכמה שתאיר בקו שמאל ע"י חיבורו עם הימין.

פעולה א' של קו האמצעי, שבסיבתה מסתלקת כל החכמה, ואז מסתלקים כל די השורשים אבג"ד מענפים ט' ח' ז' ו', כלומר, כל הארת החכמה. ואח"כ בפעולה ב', אחר שממשיך המפתחא ומייחד ב' הקווים זה בזה, וחוזר החכמה להתגלות, שנאמר, האותיות אבג"ד חוזרות ונראות בתוך הענפים בשלמות, שהן חוזרות ומתגלות עם שורשיהן א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.

שנ) וכשהרקיע ההוא האיר כבתחילה באותיות א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, כולם חוזרים, ושואגים לטרופ טרף ומזון. כיוון שהם שואגים ומעלים קול, הקול ההוא נשמע למעלה למעלה, ואז לוקח ברכות וקדושות, מי שראוי לקחת.

שנא) האותיות א"ט ב"ח ג"ז ד"ו מסתובבות ומתגלגלות על ג' קווים, ומסבבות רקיע שעל המלכות, והן עומדות לצד דרום. כיוון שאלו האותיות עומדות לצד דרום, עולות ונוצצות בהתנוצצות ולוהטות. אז באמצע הרקיע ההוא נרשמה רשימה אחת, והרשימה הזו היא אות י'. כיוון שאות זו נרשמת ונראית, אז לוהטות אחריה ג' אותיות אחרות הו"ה. ומאיר שם הו"ה.

שנב) אלו האותיות הו"ה נוצצות באמצע רקיע, עולות ויורדות ולוהטות ב"ב להטים, ב"ב צירופי הו"ה. אז אחר שאלו לוהטות י"ב פעמים, יורדת הארת החכמה, ונכללת באלו האותיות של י"ב צירופי הו"ה, ומתעטרת בהן ואינה נודעת, אז כל החילות וכל המחנות בשמחה ומעלים שירות ותשבחות.

שנג) הרקיע הזה נוסע שנית, ומסבב ומתגלגל על ג' קווים. ואלו אותיות הראשונות א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, כולן נכללות באלו אותיות עליונות שהן השם הקדוש הו"ה, ומסבבים רקיע. ואלו האותיות הו"ה, שהיו עומדות באמצע, שהן השם הקדוש, נרשמו לצד צפון, שמאל, נרשמו ולא נרשמו, כי אין מי שיסתכל בצד ההוא, להמשיך

הוא מבינה. הרקיע הזה נוסע וסובב על חיות, שהם ברשימות האותיות בחשבון של הייחוד, בצירוף אחד של א"ב, שהן א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.

די צירופים א"ט ב"ח ג"ז ד"ו רומזים על ג' קווים חב"ד ומלכות המקבלת אותם, שהם ארבע חיות המסבבים את הרקיע של המלכות דאצילות. א"ט רומז על חכמה, שיש לה ט"ס המתחילות מחכמה ולמטה, והכתר, השורש שלה, מלובש בפנימיותן, שהוא א'. באופן, אשר א"ט רומז לכתר המלובש בתוך ט"ס החכמה. והוא קו ימין, פני אריה.

ב"ח רומז על בינה, שיש לה ח"ס המתחילות מבינה ולמטה, וכ"ח, השורשים שלה, מלובשים בפנימיותן, וכ"ח אלו הם ב', באופן, אשר ב"ח רומז לב"ס כו"ח, המלובשות בפנימיות ח"ס הבינה. והוא קו שמאל, פני שור.

ג"ז רומז על דעת, שיש לה ז"ס המתחילות מחסד ולמטה, וכח"ב, השורשים שלה, מלובשים בפנימיותן, וכח"ב אלו הם ג'. באופן אשר ג"ז רומז לג"ס כח"ב, המלובשות בפנימיות ז"ס הדעת. והוא קו אמצעי, פני נשר.

ד"ו רומז על מלכות, שיש לה ד"ס שמחזה ולמטה דז"א שהם תנהי"מ, וו"ס חב"ד חג"ת מלובשות בפנימיותן, וחב"ד חג"ת אלו שהם ו'. באופן אשר ד"ו רומז לו"ס חב"ד חג"ת, המלובשות בפנימיות ד"ס המלכות, והיא מקבלת מכל ג' פנים אריה שור נשר, והיא עצמה פני אדם.

שמו) אלו האותיות א"ט ב"ח ג"ז ד"ו מסבבים את הרקיע באותיות אחרות עליונות קדושות סתומות, שהן מבינה, ואלו אותיות האחרות הסתומות מסבבות לרקיע ההוא, ואז נראות בגלגול אלו האותיות א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, שמתגלגלות ממקום למקום בזה אחר זה בג' קווים, המכונה גלגול, ורשומות ברקיע הזה.

שמוז) בשעה שהאיר הרקיע הזה, מאירים בו ארבעה סודות, ארבע אותיות הו"ה של שמות הקדושים, שהן צרופות בצירופים, י"ב (12) צירופי שמות הו"ה של ל"ב (32) שבילים. שמאיר ב"ב שמות אלו, ל"ב שבילי החכמה. אז יורד טל, שפע קדוש, מהרקיע הזה, באלו האותיות של השם הקדוש, ב"ב צירופי הו"ה, וניזונים כל המרכבות וכל הצבאות והמחנות הקדושים, ומקבלים כולם בשמחה.

שמח) בשעה שהדין תולה, אלו האותיות מסתתרות ונגנזות תוך ארבע, אותיות אבג"ד שהן השורשים, נעלמות ונגנזות, והן נשארו טחז"ו, ענפים בלי שורשים. כשאלו אבג"ד נגנזו והסתתרו, התעורר קול אחד מצד צפון, ששם הדינים, ויודעים שהדין שורה על העולם. ברקיע הזה נרשם צבע אחד, הכלול מכל הצבעים, כלומר, המלכות, המקבלת מכל ג' הקווים, ג' צבעים.

שנה) ברקיע של המלכות עומד בצד צפון, מקום הארת החכמה שבמלכות, שלהבת אחת המאירה שאינו שוקט לעולם. שהוא גזר הדין, שמשם מתגלה החכמה, שהדין הזה מכונה שלהבת. והוא רשום באותיות אחרות לימין, והם עשר שמות ועולים לשבעים שמות, שהם יוצאים מעי"ב (72) שמות של השם ע"ב. וכולם רשומים ברקיע הזה, ומאירים כולם יחד.

שנט) מהרקיע הזה נוסעים כל הרקיעים שלמטה שלצד הקדושה, עד שמגיעים לאלו רקיעים אחרים של הצד האחר, והם נקראים יריעות עיזים, כמ"ש, ויעש יריעות עיזים לאוהל על המשכן.

שס) יריעות המשכן הן יריעות הנקראות רקיעי החיות של משכן הקדוש. יריעות עיזים הן רקיעים אחרים של צד האחר. אלו רקיעים דמשכן הם עניין המרכבות של רוחות הקדושים, ואלו רקיעים שמבחוץ, יריעות עיזים, הם מאירים בדברי העולם, שהם תשובה ועבודת הגוף של בני העולם. ואלו מכסים על הרקיעים שבפנים, יריעות המשכן, כקליפה המכסה על המוח. רקיעים שבפנים הם קרום קלוש העומד על המוח, והם נקראים שמיים להוי"ה, לשם אחד הוי"ה, זה שלמטה במלכות.

שסא) רקיעים אחרים יש למעלה, רקיעים פנימיים, רקיעים דז"א, רקיעי החיות, שהם השם הקדוש הוי"ה, בעניין חיות הגדולות העליונות, חג"ת ומלכות שמחזה ולמעלה דז"א. ואלו הם אותיות העליונות בסודות התורה, הכלל של כ"ב אותיות חקוקות ורשומות, היוצאות מהרקיע השמיני, בינה, רקיע שעל חיות עליונות חו"ג תו"מ דז"א, רקיע שאין לו מראה, זה נסתר וגנוז אין בו צבע.

שסב) כל הצבעים יוצאים מהרקיע השמיני, בינה, ובו עצמו אין צבע, אינו נראה ואינו מתגלה. זה הוא שהוציא כל המאורות, כי כל המוחין מג' קווים דבינה יוצאים, ובו עצמו אינו נראה לא אור ולא חושך. ולא שום צבע כלל. חוץ מנשמות הצדיקים, הרואות מהרקיע התחתון, רקיע של המלכות, כמאחורי הכותל, את האור שמוציא ומאיר רקיע העליון הזה, בינה, ואור של הבינה, שאינו נפסק, אין מי שידע אותו, אין מי שיעמוד בו.

שסג) מתחת רקיע דבינה, כל הרקיעים השתכללו בשם זה שנקראים שמיים. ואלו נקראים השמיים, אלו שהשם העליון נקרא בהם, הוי"ה שבז"א. אלו שהשם הקדוש, מלכות, מתעטר בהם, כי הרקיעים דמלכות מקבלים מרקיעים דז"א. וע"כ כתוב, השמיים שמיים להוי"ה, לגניזה זו שברקיע העליון, בינה, העומד עליהם.

חכמה, שהיא ראייה, כולם מתכסים מחכמה ואומרים בקול נעימות, ברוך כבוד ה' ממקומו.

מתכסים בצד צפון, קו השמאל, ואומרים, ברוך כבוד ה' ממקומו. ומתכסים בכל הצדדים ואומרים, ברוך כבוד ה' ממקומו. כי צד צפון כלול בכל ג' הצדדים, כי אין החכמה מגולה אלא במלכות, המקבלת מג' קווים, ולא בג' קווים עצמם.

שנד) אחר שהזהר ביאר הפעולות שנעשו ברקיע בג' צדדים מזרח דרום צפון, שהם ג' קווים, מבאר עתה הפעולות הנעשות ברקיע בשליטת צד המערב, המלכות, המקבלת מכל ג' הצדדים ביחד. ואומר, הרקיע הזה מסבב כמקודם ומתגלגל מצד לצד בכל ד' צדדים, עד המערב, מלכות. אז עולה קול נעימות של מחנות מלאכים רבים מצד זה ולכל ד' הצדדים, מזרח דרום צפון ומערב. בשעה ההיא הרקיע מאיר באור אחר, גדול יותר ממה שהיה מאיר בג' צדדים, כי בו מתגלה אור החכמה, שאין מקום גילוי שלה אלא במלכות. ועומד בהארה בצבע אחר הכלול מכל הצבעים. כי המלכות כלולה מכל ג' צבעים שבג' קווים.

שנה) ואלו האותיות הוי"ה עולות למעלה ברקיע, עולות לז"א, ומקבלות מז"א אות אחת עליונה, המתחברת בשם זה של אלו האותיות הוי"ה. כי אע"פ שאלו האותיות הן של שם הקדוש, הוי"ה, עכ"ז זהו שם שנכלל למטה ברקיע של המלכות, משום שהשם הזה נכלל למעלה בז"א ונכלל למטה במלכות. וכשהשם נכלל למטה במלכות, עולות אלו האותיות הוי"ה לקבל אות אחת מז"א, כי מהאות הזו ניזונות אלו האותיות הוי"ה שלמטה במלכות. והאות הזו היא אות ו', שירדת למלכות, ומתחברות האותיות הוי"ה באות הזו, והוי"ה, שהו' המחובר עם הוי"ה שבמלכות, מורה על ז"א, בעניין, הוא ובית דינו. ואז כולן בעטרה אחת ונעשה שם שלם.

שנו) השם הוי"ה למטה שלם ואינו שלם, כי הוא שלם מבחינתו עצמו, ואינו שלם להיותו כלול במלכות. שם שלם הוא בחמש אותיות והוי"ה, שהו' מז"א מחוברת בהוי"ה, מורה על ז"א ובית דינו, המלכות, זכר ונוקבא ברמוז. כי הו' רומזת על זכר, הוי"ה רומזת על נוקבא. שם שלם לגמרי, הוא בתשע אותיות, שהן הוי"ה אלקים, שהוי"ה רומזת על זכר ואלקים על נוקבא. זהו שם שלם לגמרי. שם האחר, והוי"ה, הוא רק ברמוז, שהו' רומזת על זכר, והוא בחמש אותיות. אבל שם של תשע אותיות הוי"ה אלקים, שלם לגמרי.

שנז) כיוון שמתחברים האותיות והוי"ה, מאיר רקיע בל"ב אורות, ל"ב נתיבות החכמה, אז הכול בשמחה, הכול עומדים בסוד אחד, למעלה ולמטה, כל אלו המרכבות וכל אלו המחנות כולם עומדים בשלמות, וכל המדרגות מתוקנות על מקומן, כל אחת ואחת כראוי.

ומשוטטת וחוזרת לשורש שראוי לה למעלה, והגוף נשאר שקט כאבן וחוזר למקום הראוי לו שישרה עליו, כלומר, הס"א שישרה עליו לאחר מותו. ומשום זה הגוף חוזר לצד שלו, והנפש חוזרת לצד שלה.

שע הגוף שחזר לצידו, שורה עליו הס"א. ומשום זה נטמאו ידיו, וצריך לרחוץ אותן, כי בלילה חוזר כל דבר למקומו, לשורשו. ונשמות הצדיקים עולות וחוזרות למקומן, לשורשן, למלכות שמשם נולדו. ומתעטרת בהן המלכות, ונכללת מכל הצדדים, מלמעלה ומלמטה. אז עולה כבוד הקב"ה ומתעטר מכל.

שעא בלילה שולטים ממונים, שהתמנו על אלו נשמות הצדיקים, להעלות אותן למעלה, ולהקריב אותן קורבן ניחוח אל אדונם. ממונה עליון שהתמנה על אלו המחנות, שמו סוריא. כיוון שהנשמה עולה בכל אלו הרקיעים, אז מקרבים אותה אליו, ומריח בה, כמ"ש, והריחו ביראת ה', כמו שעתידי לעשות בעולם המלך המשיח. ועל ידו עוברות כל הנשמות, שהן בפיקדון על ידו, להתקרב למלכות.

שעב וכל הנשמות כשהתקרבו למלכות, ונראות שם. אז כל הנשמות נכללות בנקודת המלכות, ולוקחת אותן בפעם אחת, כמי שבוילע דבר הנבלע. והיא מתעברת עימהן כאישה המתעברת. עניין זה ליושביו על מדין, כשהנקודה הזו מתעברת כאישה המתעברת, היא נהנית מהנאה שנכללה בה נשמה מעוה"ז. באלו המעשים ובתורה שעסקה בה ביום. ולוקחת רצון של עוה"ז ונהנית בו בשמחה ונכללת מכל הצדדים מלמעלה ומלמטה.

שעג אח"כ המלכות מוציאה אותם לחוץ, ומולידה אותן כבתחילה. כי הנשמות הן תולדות המלכות, והנשמה היא עתה חדשה כבתחילת לידתה. וכמ"ש, חדשים לבקרים. שסובב על הנשמות, שהן חדשות בכל בוקר, משום שכתוב, רבה אמונתך. שהמלכות, הנקראת אמונה, היא רבה, שיכלה לכלול הנשמות ולהכניס אותן לתוכה, ולהוציא אותן כשהן חדשות. וע"כ מקבלת אחרות מלמעלה ביום.

ססד עד הרקיע דבינה, כמ"ש, השמיים שמיים להוי"ה, לשם הקדוש הוי"ה, כי הקב"ה, בינה, נקרא בשמות. ושם פירושו השגה. כי כל מה שלא נשיג לא נקרא אותו בשם. מכאן והלאה, אחר הבינה, אין חכם שבתבונתו יוכל לדעת ולהשיג כלל, חוץ מהארה אחת מועטת, שאינו מספיק להתיישב בו. אשרי חלקו מי שנכנס ויצא וידע להסתכל בסודות ריבונו, ולהתדבק בו.

ססה בסודות אלו יכול האדם להתדבק באדונו, לדעת שלמות החכמה בסוד עליון כשעובד לאדונו, בתפילה, ברצון בכוונת הלב הוא מדבק רצונו כאש בגחלת, לייחד אלו רקיעים התחתונים שמצד הקדושה ממלכות, לעטר אותם בשם הוי"ה, אחד תחתון שברקיעים דמלכות, ומשם והלאה לייחד אלו רקיעים דז"א העליונים הפנימיים, שיהיו כולם אחד ברקיע ההוא העליון דבינה, העומד עליהם.

ססו ובעוד שפיו ושפתיו נעות, יכוון ליבו, ורצונו יעלה למעלה, לייחד הכול בסוד הסודות, ששם נתקעים כל הרצונות והמחשבות, הנמצא בא"ס. ולכוון בזה בכל תפילה בכל יום, לעטר כל ימיו בימים העליונים חג"ת נהי"מ בעבודתו.

ססז בלילה ישים רצונו, שנפטר מעוה"ז, ונשמתו יוצאת ממנו, ויחזיר אותה לאדון כל. משום שבכל לילה עומדת המלכות לכלול בתוכה נשמות הצדיקים. שנשמות הצדיקים עולים למלכות במ"ן בכל לילה.

ססח סוד הסודות לדעת לאלו חכמי לב. רקיע התחתון שבנקודה עומד, שהיא המלכות, כלול מלמעלה ומלמטה, והיסוד שלו למטה, כמו נר המעלה אור שחור, להתאחד באור לבן שעל אור השחור, מלמעלה, ויסוד שלו למטה בפתילה בשמן. אף נקודת המלכות, יסוד שלה למטה. ביום היא נכללת מלמעלה, מז"א, בלילה נכללת מלמטה, מאלו נשמות הצדיקים.

ססט וכל דברי העולם חוזרים כולם אל העיקר והשורש, שמשם יצאו. וכמה לילות עתידים כל אחד ואחד לקחת מה שראוי לו. כי בלילה הולך כל דבר לשורש שלו. כי הנפש הולכת

ויעש בצלאל את הארון

שעו ואלו הלוחות של הארון, הם חמישה. די לוחות שבצדדים ואחד למטה, חג"ת נ"ה. כי הלוח שלמעלה הוא הכפורת שעליו ואינו מהארון. ונכנסים בו חמישה ספרים, חמישה חומשי תורה, חג"ת נ"ה דז"א. ואלו חמישה לוחות הם שישה, עם מדרגה אחת, הנכנס בהם בסתר, הנקראת כל, ברית, יסוד. ולהיותו בסתר, אין כנגדו לוח בארון. כשזה נכנס תוך חמישה לוחות, אז עומדים הארון והתורה בטי' מדרגות, ב' שמות הוי"ה אלקים, שיש

שעה ויעש בצלאל את הארון עצי שיטים. ארון זה הוא סוד להכניס בו תושב"כ. ארון מלכות, תושב"כ ז"א. והתורה נגנזה בו בשש לוחות מסבבים, כי הארון נעשה משש לוחות, די לוחות מסבבים מדי צדדיו, ולוח אחד למעלה ולוח אחד למטה, הרי שישה וזה נקרא ארון. כשמסבבים אלו שישה לוחות, חג"ת נה"י דמלכות, להיות אחד. אז הוא גוף אחד, להכניס בו התורה, שהיא בוי"ק, חג"ת נה"י, ז"א.

ארון, שנקרא ארונה, כי כך צריך להתווסף לרע עין, שבס"א תוספת אצלו לגירעון.

שפב בצד הקדושה גורעים לו אותיות ומתווסף קדושתו. כמ"ש, על שני עשר בָּקָר, גרע האות ס'. שלא כתוב, שנים, אלא שני, חסר ס'. ולס"א נותנים תוספת אותיות, כמ"ש, ויעש יריעת עיזים לאוהל על המשכן עשתי עשרה (11) יריעות, שהוא תוספת אותיות שהתווספה ע' על שתי עשרה. והיא גירעון, כי עשתי הוא פחות אחד משתי עשרה. ובצד הקדושה כתוב, שני עשר, חסר ס'. וכאן כתוב, עשתי עשרה, שהתווספה ע'. והכול הוא חיסרון אצלו. וכך צריך להיות לרע עין, שהוא רוצה למלא עינו, ע' שלו, והוא נגרע, כמו שלומדים, כל המוסיף גורע.

שפג צד הקדושה נקרא ארון הברית, הרומז על מלכות דקדושה. וארון הברית, מלכות, המחוברת בברית, יסוד, ראוי אל הגוף, ז"א, להכניס בו צורת אדם, הוי"ה במילוי אֶלְפִים, בגי' אדם (45). ועל ענין הזה חסידים הקדושים, כשנפטרו מעוה"ז, היו מכניסים אותם בארון, לרמוז הייחוד של ז"א בארון הברית. כי הס"א אינו מיתקן בגוף, והוא אינו בכלל גוף האדם, הרומז על ז"א. ומשום זה לא נבראו גופים לס"א, משום שאינם בכלל גוף אדם.

שפד כתוב ביוסף, ויִישָׁם בארון. ויישם, עם שתי אותיות י, שמתחבר ברית בברית, שי רומזת על ברית, יסוד. וכתוב שתי אותיות י כנגד שתי בריתות, ברית שלמטה, יוסף, ברית שלמעלה, ארון הברית. ונכנס בארון, משום ששמר ברית קודש, והוא התקיים בו. ע"כ היה ראוי להיכנס בארון.

בהם ט' אותיות. ואח"כ עומד לוח אחד, סוד עליון, הכפורת, שהוא הרקיע המסבב ומכסה על כל, הרקיע השמיני, בינה. ומשום זה, כשהכפורת מכסה עליהם, עומדים הכול בגניזה, כלומר שאינם נראים.

שעז כאן יש להסתכל ולדעת ענין הארון. כי יש ארון, ויש ארון, מלכות דקדושה ומלכות דס"א, זה לעומת זה. כמ"ש, הכול נתן אֶרְוֹנָה המלך למלך. האם ארוונה היה מלך? דוד שכבש את ירושלים, ומקום המקדש שלו היה, למה קנה אותו בכסף מארוונה? האם אע"פ שירושלים הייתה של דוד, עכ"ז המקום היה נחלת ארוונה, והיה צריך לקנות אותה?

שעה אלא ודאי ארוונה היה מלך, ומקום ההוא היה ברשותו, והיה שולט עליו. וכשהגיע הזמן לצאת מתחת ידיו, לא יצא אלא בהרבה דם והריגה בישראל, ע"י מלחמה. ואח"כ עמד מלאך המחבל על המקום, ושם, כשהיה הורג ועומד במקום ההוא, לא היה יכול להרוג ותש כוחו.

שעט ומקום ההוא היה המקום שנעקד בו יצחק, ששם בנה אברהם את המזבח, ועקד את יצחק בנו. כיוון שראה הקב"ה את המקום ההוא, התמלא רחמים. כמ"ש, ראה ה' ויינחם. ראה ה' עקידת יצחק במקום ההוא, ושב וריחם עליהם מיד.

שפ ויאמר למלאך המשחית, בעם רב עתה הָרַף ידך. רב פירושו די לך שיהיה המקום הזה תחת ידך, מכאן והלאה, החזיר המקום לבעליו. ועכ"ז, במוות ובכסף יצא מתחת ידו.

שפא למה נקרא ארוונה? בעוד שהמקום היה תחת ידו, נקרא ארונה, שרומז על ארון דס"א, המלכות שלהם. והתווספו בו אותיות על המילה

אינו צריך להיכנס בארון

[דלא אצטרך למיעל בארונא]

ממנו נקמת עולם, נקמת עוה"ז ונקמת פגם ההוא. כמ"ש, כי לא ינוח שבט הַרְשָׁע על גורל הצדיקים.

שפז בשעה שדנים אותו בעולם ההוא, מסתכלים במעשיו, אם היה פוגם ברית קודש, החתום בבשרו, ועתה פוגם הארון שלו, לזה, אין לו חלק בצדיקים, מסתכלים בו ודנים אותו, ומוציאים אותו מחוץ מכלל אדם. כיוון שהוציאו אותו מכלל אדם, הוציאו אותו מכלל כל האחרים, הנועדים לחיי עולם, ונותנים אותו לצד ההוא שלא נכלל באדם, לס"א, כיוון שנמסר לצד ההוא, אוי לו שמכניסים אותו בגיהנום, ואינו יוצא ממנו לעולם. כמ"ש, ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי. הם שנשארו ולא נכללו בכלל אדם.

שפה אוי לבני העולם, שאינם יודעים ביזיון ההוא, אוי לעונש ההוא שנענשים, שכל מי שרוצה נכנס בארון לאחר מיתתו, כי אינו צריך להיכנס בארון חוץ מצדיק, שיודע בנפשו ומכיר בעצמו שלא חטא בברית ההוא, אות ברית קודש מעודו, ושמר אותו כראוי. ואם לא, אינו צריך להיכנס בארון אחר מותו, ולפגום בזה את הארון. שהפגם מגיע עד ארון הברית.

שפח האדם צריך להתחבר באות ברית קודש, ליסוד ז"א, ולא לס"א, כי הארון הרומז על מלכות, אינו מתחבר אלא בצדיק השומר אות ברית קודש. ומי שפוגם בברית ונכנס בארון, אוי לו, שפגם אותו בחייו, אוי לו, שפגם אותו במיתתו. אוי לו מעונש זה, אוי לו שפגם אות ברית, וארון הברית הקדוש. אוי לו לאותו ביזיון, שנוקמים

רואה פני השכינה. על עוון זה כתוב, ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'. וכתוב, לא יגורד רע. כי עוון זה נקרא רע.

שצ כתוב, ויעש בצלאל את הארון. למה אלו חכמים שעשו את המשכן, לא עשו את הארון? אלא בצלאל היה במדרגת סיום הגוף, ברית קודש, ושמר אותו. וע"כ הוא עומד בנחלת חלקו, שהיא הארון שעשה, המלכות. הוא השתדל במעשה שלו ולא אחר.

שפת והדברים אמורים רק כשלא עשה תשובה שלמה, שראויה לכסות על כל מעשיו. ועכ"ז, טוב לו שלא ייכנס בארון, כי כל זמן שהגוף קיים נידונה הנשמה ואינה נכנסת למקומה, חוץ מאלו חסידים העליונים הקדושים הראויים לעלות למעלה בגופם. אשרי חלקם בעוה"ז ובעוה"ב.

שפט משום שאין עבירה שקשה לפני הקב"ה, כמי שמשקר ופוגם אות ברית קודש. וזה אינו

ואורח צדיקים כאור נוגה

דרך הוא פתוח לכל, ודורכים עליו כל מי שרוצה, ואפילו הרשעים. דרך, כמ"ש, הנותן בים דרך, שהדרך בו אינו בטוח, משום שדורך בו הסי"א שאינו צריך, ושולט לטמא המשכן. וע"כ הצדיקים בלבד עומדים ושולטים באותו מקום שנקרא אורח. כי דרך פתוח לכל צד, לקדושה ולטומאה.

שצה וקדושים עליונים, אורח קדוש עליון הזדמן להם והתארחו בו, ודברים משובחים עליונים נסדרו לפני עתיק.

שצו ויהושוע בן נון מלא רוח חכמה, כי סמך משה את ידיו עליו. משה, פניו כפני השמש, ז"א. ויהושוע כפני הלבנה, המלכות, שאין אור ללבנה אלא מאור השמש, מז"א. וכשהיא מתמלאת, אז עומדת בשלמות.

שצז התמלאות הלבנה, שהדמות, המלכות, שנקראת בשם העליון, הוי"ה, אינה עומדת בשם זה, אלא בזמן שנמצאת במילואה. השמות שירשת, ונקראת בהם, כפי שעומדת כך היא נקראת בשם ההוא. וכשהיא עומדת במילואה, ונשלמת מכל הצדדים, אז נקראת הוי"ה. כי ההשלמה שלה, כהשלמה של מעלה, ז"א, הוי"ה. וע"כ נקראת גם המלכות בשם הוי"ה. שקיבלה כל המוחין מאמא, בינה, ע"י ז"א.

שצא ואורח צדיקים כאור נוגה, הולך נאור עד יכון היום. האורח, שצדיקים הולכים בו הוא דרך אמת, דרך, שהקב"ה רוצה בו, שהקב"ה הולך לפניו. וכל המרכבות באות לשמוע הדברים, שהם מדברים ואומרים בפייהם. כאור נוגה, שמאיר והולך, ואינו נחשך כדרך הרשעים, שהדרך שלהם נחשך תמיד.

שצב מה ההפרש בין אורח לדרך? אורח, שנפתח ונגלה ונעשה במקום ההוא אורח, שלא דרכו בו רגליים מקודם לכן. דרך, כדורך בגת, שדרכו עליו רגלי כל מי שרוצה.

שצג וע"כ לצדיקים קורא לדרך אורח, שהם היו ראשונים לפתוח מקום ההוא. ולא על המקום נאמר שפתחו אותו, אלא אע"פ שאחרים בני העולם הולכים באותו מקום, עתה שהלכו בו צדיקים, הוא מקום חדש, כמו שנפתח עתה, שמקום ההוא הוא חדש עתה, כמו שלא הלך בו אדם אחר לעולם. משום שהצדיקים מחדשים את כל המקום ההוא בכמה דברים חדשים עליונים, שהקב"ה רוצה בהם.

שצד ועוד, שהשכינה הולכת במקום ההוא, מה שלא היה מקודם לכן. וע"כ נקרא אורח צדיקים, משום שמתארח בו אורח עליון קדוש, השכינה.

אך בעשור לחודש השביעי

כמתחילה. ונמצא שהיא כל השם הוי"ה, והיא בה"ת דהוי"ה. אחת, היא להיחקק ולהתחבר למעלה, ומבחינה זו לוקחת המלכות כל השם הוי"ה. ואחת, לתת מזונות למטה. ומבחינה זו היא מתחברת בה"ת של הוי"ה. ואז עומדת הלבנה בהשלמה לכל הצדדים למעלה ולמטה, בשם הוי"ה, שיהיה הכול עניין אחד ושלמות אחת.

ת יהושוע הוא ההשלמה של הלבנה באותיות בן נון, בנות (50) שערים כמו בינה, כי נון הוא הלבנה, כשהיא מלאה בהשלמה של שם הקדוש הוי"ה, אז הוא מלא רוח חכמה, ו"ק דחכמה, הנקרא רוח.

שצח המלכות נקראת בשם הוי"ה, בחמישה עשר יום, כמ"ש, בחמישה עשר יום לחודש השביעי הזה. וכתוב, אך בעשור לחודש השביעי. והכול הוא עניין אחד, כשעומד עוה"ב, בינה, בכל עשרה מאמרות, ע"ס שלה, על החודש הזה, המלכות, היא נקראת בעשור. וכאשר נרשמה הלבנה ביניהם של ע"ס דבינה, בהשלמה אחת, המלכות נקראת בחמישה עשר, כי אות ה', מלכות, התחברה ונחלקה בין ע"ס דבינה.

שצט וזהו שהמלכות נקראת י"ה ו"ה. וכאשר עומדת בשם הוי"ה, אז היא מתחברת בה"ת של הוי"ה זו, והיא נוספת להיות באות ה' של הוי"ה

סמך משה את ידיו עליו. שמשה, פני חמה, ז"א, השפיע ברכותיו עליו, והתמלא הבאר, המלכות. יהושוע, פני הלבנה, התמלא מז"א. וקדושים עליונים, כל אחד מהם מתמלא רוח חכמה, ועומד במילואה בסודות החכמה, משום שהקב"ה רוצה בהם וסמך ידיו עליהם. אשרי חלקי שעיניי ראו זאת, וראו בהם השלמות של רוח חכמה.

תא משום שנקודה עליונה, י' דהוי"ה, חכמה, התפשטה והוציאה רוח, ו"ק דחכמה, ורוח עשה היכל, בינה. ורוח התפשט מההיכל ונעשה ו"ק ז"א, ורוח התפשט בו"ק דחו"ב, ומילא ועשה היכל למטה, המלכות במילואה, והתמלא הכול, ונעשה במלכות שם הקדוש הוי"ה, בהשלמה אחת.

תב משום זה יהושוע מלא רוח חכמה, כי

מי שאוכל בלי תפילה

[מאן דאכיל בלי צלותא]

המושג שלה כמו שצריך. ואם אוכל מטרם שמתפלל תפילתו, שיתיישב הדם על מקומו, הרי הוא כמנחש ומעונן, משום שזו דרכו של מנחש, להעלות הס"א ולהשפיל צד הקדושה.

תז אדם, שאכל קודם תפילתו, נקרא מנחש, משום שהשתדל בנחש דקליפות, להגדיל כוחו ולהתגבר. וזהו כמי שעובד לאלוהים אחרים. וכן זה, עבד לכוח הדם, ולא עבד להקב"ה, להגדיל צד הנשמה, צד הקדושה.

תח האוכל קודם תפילתו נקרא מעונן, משום שהשתדל בעוון, ולא השתדל בזכויות. כי מעונן אותיות מן עון. למה האות נ' עומדת באמצע המילה, מעונן, הרי היה צריך לומר לפי זה, מעוון, בלי נ' באמצע? כך הוא ודאי, שאין יכולים לשלוט בס"א, עד שמערבים בה עירוב מצד הקדושה, כחוט דק אחד. מי שרוצה לקיים דבר שקר יערוב בה דבר אמת, כדי שיתקיים שקר ההוא. וע"כ עוון, הוא דבר שקר. וכדי לקיים אותו, מכניסים בה דבר אמת. וזה היא נ' שבאמצע המילה, מעונן, בזה מקיימים השקר. וע"כ, מי שלא התפלל תפילה לפני הקב"ה על דמו מטרם שיאכל, הוא כמנחש וכמעונן.

תג לא תאכלו על הדם, לא תנחשו, ולא תעוננו. מי שאוכל בלי תפילה, שיתפלל על דמו, הוא שקול כמנחש ומעונן.

תד משום שבלילה הנשמה עולה לראות בכבוד העליון, כל אחת ואחת כמו שראוי לה, ונשאר האדם בכוח ההוא שמתפשט בתוך הדם לקיים הגוף. וע"כ הוא טועם טעם המוות, שכוח הדם אינו מוכן להתעורר לכוח של הנשמה ולקבל אותה. וע"כ כשמתעורר האדם משנתו, אינו טהור, שהס"א שולט על המקום הנמצא בלי נשמה.

תה כיוון שנטהר במים, ואע"פ שהאדם עסק בתורה, נשמה אינה מתקיימת במקומה ואינה שולטת באדם, אלא רק כוח הדם בלבד, שנקרא נפש. נפש ההיא המתפשטת תמיד בתוך הדם. וכשמתפלל האדם תפילה לעבודת ריבונו, אז מתיישב כוח הדם במקומו, ומתגבר כוח הנשמה, ומתיישבת במקום ההוא בגוף. ואז נשלם האדם לפני ריבונו, כמו שצריך הנפש למטה ודבר הנשמה למעלה.

תו וע"כ מי שמתפלל תפילה מטרם שיאכל, העמיד עצמו כמו שצריך, והנשמה עולה על מקום

ארבעה תיקונים של תפילה

[ד' תקונין דצלותא]

התיקון השני, תיקון של עוה"ז, במעשה בראשית לברך להקב"ה על כל מעשה ומעשה באלו הללויה, כמ"ש, הללוהו כל כוכבי אור, הללוהו שמי השמיים. לקיים קיום עוה"ז. ע"ז אומרים בתפילה, ברוך שאמר, שברוך, פירוש, ברוך על הכול.

תיא התיקון השלישי, תיקון עולם העליון בכל אלו צבאות ומחנות, שהוא השבת, יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם. וכן, והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאים לעומת שרפים.

התיקון הרביעי, תיקון התפילה של שמונה עשרה, תיקון של השם הקדוש, התיקון של שם שלם. אשרי חלקי עימכם בעוה"ז ובעוה"ב.

תט בתפילה מיתקן גופו ונפשו של אדם ונעשה שלם. תפילה היא תיקונים מיתקנים, שמיתקנים כאחד. והם ארבעה תיקונים:

א. תיקון עצמו להשתלם,

ב. תיקון עוה"ז,

ג. תיקון עולם העליון בכל צבאות השמיים,

ד. תיקון השם הקדוש במרכבות הקדושות, ובעולמות כולם למעלה ולמטה.

תי התיקון הראשון, תיקון של עצמו, משום שצריך לתקן עצמו במצווה ובקדושה, ולהיתקן בקורבנות ובעולות להיטהר. ציצית מצווה, תפילין קדושה, ובאמירת קורבנות ועולות מיתקן כמו שהקריב קורבנות.

ויראת מאלקיך

תיד) ארבעה צבעי אש, לבן אדום ירוק שחור, הם אחד, שכל אחד נכלל מארבעה צבעים, חו"ג תו"מ.

תטו) וביראה ההיא צריך לשים רצונו ביראה ואהבה ביחד, לירוא בצד זה הנמשך משמאל, ולאהוב בצד זה, הנמשך מימין, ובאלו הצבעים, שגם במלכות יש ארבעה צבעים חו"ג תו"מ. ויראה ההיא תהיה לירוא מעונש, יראה תחתונה, שמי שעובר על מצוות התורה, נענש משמאל. כי כשמתחיל צד ההוא להכות אינו נשקט, עד שמכלה אותו מעוה"ז ומעוה"ב. וע"כ צריך לירוא מאש הזה, שהיראה שורה בו.

תטז) מאש השלישית מתפשטת אש לחוץ של אלוהים אחרים. וע"ז כתוב, לא תיראו את אלוהי האַמורי. כי אסור לירוא ממנו. ואש הזה של היראה, אש שלישית, היא קודש ומשתתפת בקדושה. וזו היא שמסבבת לנוגה. שלולא אש הזאת, לא היה מתייחד הימין עם השמאל. וע"כ היא קדושה, אע"פ שמגבילה את הנוגה, שלא תאיר אלא מלמטה למעלה.

אבל אש אחרת שמבחוץ, שמתחברת לפעמים באש הזאת של היראה, ולפעמים עוברת ממנה, ואינה מתחברת עימה. וכשהעוונות גורמים שאש החיצונית מתחברת באש הזו של היראה, אז היא אש החשכה ומחשיכה ומכסה האורות של אלו האחרים שבנוגה, כמ"ש, ואש מתלקחת, ואינה עומדת תמיד בקביעות.

תיז) אהבה שורה לאחר שזכה ביראה. כיוון ששורה יראה על ראשו של אדם, שהוא משמאל, מתעורר אח"כ אהבה, ימין, ז"א מבחינת החסד שבו. שמי שעובד מתוך אהבה, מתדבק במקום עליון למעלה, ומתדבק בקדושה של עוה"ב, בינה, משום שעולה להתעטר ולהתדבק בצד ימין, חסד דז"א, שעליו שורה הבינה.

תיח) עבודה מצד היראה היא מכובדת, אבל אינה עולה להתדבק למעלה בז"א. וכשעובד מאהבה, עולה ומתעטר למעלה ומתדבק בעוה"ב. וזהו אדם המזומן לעוה"ב. אשרי חלקו. כי הוא שולט על מקום היראה, כי אין מי ששולט על מדרגת היראה אלא אהבה, הימין, הייחוד דז"א ומלכות.

תיט) וצריך לאותו שראוי לעוה"ב, לייחד שם הקב"ה, ולייחד איברים, זו"ן, ומדרגות עליונות או"א, העליונים ותחתונים לכלול אותם כולם, ולהכניס כולם בא"ס, לקשור קשרים. כמ"ש, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד.

תיב) כתוב, את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד. וכתוב, ויראת מאלקיך. ממקום המתחבר ומקיף למוח שמבפנים, שהוא השכינה, הנקראת אלקים, ומסביב לה מקיף אש, בעניין אש המקיף לנוגה, שמשם נמשך הדין לרשעים. מאלקיך, אש המקיף, יש יראה זו לירוא מפניו, כי שם שורה הדין. והוא דין הנשאב מדין של מעלה שבמקום הזה.

תיג) ג' מיני אש יש כאן:

א. אש המקבלת אש בשמחה, ושמחים זה בזה באהבה,

ב. אש, שנראה בה הנוגה, השכינה, היא אש העומדת בשמחה תוך אש הפנימית, אש הראשונה,

ג. אש המסבבת לנוגה, השכינה, ובאש הזו שורה יראת הדין להכות הרשעים.

שני פירושים על נוגה:

א. היא קליפה הקרובה לקדושה, שחציה טוב וחציה רע,

ב. השכינה נקראת נוגה.

וכאן נוגה פירושה שכינה, חכמה תתאה. ויש ג' בחינות אש, שפירושו דינים:

א. אש בקו ימין, הנמשך מנקודת החולם,

ב. אש בקו שמאל, הנמשך מנקודת השורוק, מטעם חוסר חסדים,

ג. אש מקו האמצעי, הנמשך מנקודת החיריק, שמסיבתו נעשה הייחוד של ימין ושמאל. ומגביל השמאל שלא יאיר אלא מלמטה למעלה.

ואש המקבלת אש בשמחה, היא האש שבקו ימין, המקבלת האש שבקו שמאל בשמחה רבה, כי האש שבקו שמאל משלימה אותה בהארת החכמה. וכן אש השמאל מקבלת אש הימין בשמחה, שהיא נשלמת על ידה בחסדים. וע"כ שמחים זה בזה באהבה. כי משלימים זו את זו.

אש, שנראה בה הנוגה, השכינה, חכמה תתאה, המקבלת מקו שמאל. ונודע שאין החכמה מתגלה אלא בעת גילוי הדינים דנקודת השורוק. שהנוגה, חכמה תתאה, אינה נראית אלא באש דנקודת השורוק, הנמשך אליה מקו שמאל. היא אש העומדת בשמחה תוך אש הפנימית, אש הראשונה. כי היא אותה האש דקו שמאל מנקודת השורוק העומד עם אש הפנימית דקו ימין בשמחה גדולה.

אש המסבבת לנוגה, האש דקו האמצעי שמסבב אותה ומגביל אותה שלא תאיר מלמעלה למטה, אלא מלמטה למעלה, ובאש הזו שורה יראת הדין להכות הרשעים, שמענישה הרשעים העוברים על גבול שלה.

סוד המילה שָׁמַע

[רזא דשמע]

תכד אח"כ ב' אותיות של יהי"ה לייחד ולדבק אות יי באות ה'. יי, ברית קודש, יסוד דז"א. ה', היכל ומקום גניזה של ברית קודש, יי, המלכות, היכל ליסוד, כמו בינה שהיא היכל לחכמה. היסוד הוא וי שנייה של ויו במילואו, שוי ראשונה הוא ת"ת, ווי השנייה הוא יסוד. ונאמר כאן שהוא יי, לייחד אותם כאחד. בייחוד עם המלכות, נקרא היסוד יי.

תכה הכוונה של המילה, אחד, לייחד ממלכות ולמעלה הכול יחד, ולהעלות הרצון לקשור את הכול בקשר אחד, להעלות הרצון ביראה ובאהבה עד א"ס. ולא יעזוב רצון העלייה לא"ס, מכל אלו מדרגות ואיברים, אלא בכולם יעלה רצונו, אף אחד מהם לא יחסר, להדביק אותם, ושיהיו כולם קשר אחד, בא"ס.

תכו וזהו ייחוד בתיקון.

תכז ומי שרוצה לכלול כל סודות הייחוד במילה, אחד, הוא יותר טוב. וע"כ אנו מאריכים במילה, אחד, להעלות הרצון להמשיך מלמעלה למטה ולהעלות מלמטה למעלה, שיהיה הכול אחד.

תכה המילה אחד, הוא מעלה ומטה וארבע רוחות העולם. שצריכים לייחד מעלה ומטה, או"א וזו"ן. וארבע רוחות העולם אלו הם מרכבה עליונה, חגת"מ דז"א שלמעלה מחזה לכלול הכול יחד, בקשר אחד, בייחוד אחד עד א"ס.

תכ שמל, הוא שם, המלכות, העולה לעי' (70) שמות, שהוא השם ע"ב שבמרכבה העליונה, חגת"מ דז"א שלמעלה מחזה. וזה כלל אחד, שהמלכות, הנקראת שם, נכללת בז"א שלמעלה מחזה, שזה עי' גדולה.

ישראל, הוא ישראל סבא, וייק דבינה. משום שיש ישראל קטן, ז"א, שכתוב, נער ישראל ואוהבו. ז"א ומלכות, הנרמזים בשמע, הם בכלל אחד עם ישראל סבא, שעולים אליו ומתייחדים בו.

שמע ישראל, מורה שבישראל סבא נכללו אישה בבעלה, מלכות בז"א.

תכא לאחר שנכללו ז"א ומלכות זה בזה בכלל אחד בישראל סבא, אז צריכים לייחד האיברים, וייק דז"א ומלכות, ולחבר ב' משכנות יחד בכל האיברים, שמשכן העליון י"ה, ומשכן התחתון ו"ה. ברצון הלב לעלות בדבקות דא"ס, שמתדבק שם הכול להיות רצון אחד, העליונים והתחתונים.

תכב וזהו יהי"ה, כמ"ש, יהיה ה' אחד. אחד בעניין יהי"ה. אות יי של יהי"ה, חכמה, לייחד ולדבוק באות ה' של יהי"ה, שהיא היכל פנימי, בינה, למקום גניזה של נקודה עליונה, יי, חכמה. וזהו הווי"ה אלקינו. אלו ב' שמות הם י"ה חו"ב, שהווי"ה חכמה, ואלקינו בינה.

תכג ולכלול כל האיברים, וייק דז"א ומלכות, במקום שיצאו ממנו, מהיכל הפנימי, בינה, להשיב הדברים למקומו, אל העיקר והיסוד והשורש שלהם, עד שורש הברית, אבא.

להזכיר יציאת מצרים

[לאדכרא יציאת מצרים]

גרושה בגלות מהאיש שלה, ז"א. כמ"ש, ואישה גרושה מאישה לא ייקחו.

תלא והלוא היא בגלות, ומגורשת מהאיש שלה, ז"א? אלא ודאי היא בגלות לדור עם ישראל, כי בכל מקום שגלו ישראל שכינה עימם, כדי להגן עליהם. אבל לא גורשה מז"א. והרי השכינה לא נראתה בבית ראשון ובבית שני בזמן שחטאו ישראל, ועכ"ז לא היה נחשב זה לגלות, מכ"ש לגירושים. אלא עד שלא גלו ישראל, אם חטאו, הסתלקה השכינה למעלה. ולאח"כ, שגלו, לא עלתה למעלה, אלא עשתה דירתה עם ישראל. אבל גירושים לא היו מעולם.

תלב ומשום זה צריכים להראות גאולה, שיש בה ארבע גאולות. כי בשעה שיצאה השכינה

תכט לאחר כוונת שמע, צריכים להזכיר יציאת מצרים, משום שהייתה השכינה בגלות, ובזמן שהיא בגלות, אין חיבור שיתחברו עולם העליון, ז"א, בעולם התחתון, המלכות, וצריכים להראות חירות של גאולה של מצרים, שהייתה בכמה אותות, בכמה ניסים, שעשה הקב"ה. וגאולה זו צריכה להיזכר ולהיראות, שאע"פ שהייתה בגלות, עתה יש לה חירות, מהיום שנפתחו הקשרים שבמצרים. ואלו אותות וניסים שנעשו.

תל וצריכים להראות החירות של המלכות, משום שהתחברה בבעלה, ז"א, וכדי להסמיק גאולה, יסוד, לתפילה, מלכות, שיהיה הכול אחד בלי פירוד, ולא להראות גירושים, לומר שהמלכות

גאולות אלו בקיום חזק בחותם חזק של טבעת המלך. וע"כ ד' גאולות כפולים בקיום.

תלד וכל ד' הגאולות הן ביציאת מצרים ההיא, כי אילו לא נמצאו אלו ד' גאולות ביציאת מצרים ההיא, לא הייתה מתחברת בתיקוניה עם ז"א, בכל פעם שתהיה גלות, שהשם הקדוש יתייחד. וע"כ יש להזכיר גאולת מצרים תמיד, בכל הקדושות של הקב"ה. ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.

תלה הסוד של הקדושה, קדוש קדוש קדוש, שאנו אומרים, שבקדושה מתקדשים כולם למעלה ולמטה, המלאכים וישראל, וכל המדרגות וכל המרכבות עליונות ותחתונות, כולם מתקדשים בקדושה זו. ובקדושה זו סודות עליונים לאלו בעלי הסוד, המסתכלים בקדושת ריבונם.

תלו למסור נפשו לאדונו, יפה הוא. חברים, אשרי חלקכם, ואשרי עיניי שראו כך, שזכיתי בחיי, שיתעוררו דברים קדושים אלו בעוה"ז. וכולם כתובים למעלה לפני המלך הקדוש.

מגלות מצרים, ביקשה מהקב"ה, שיגאל אותה עתה ד"פ, שהם ארבע גאולות, כנגד ארבע גלויות, כדי שתהיה בת חירות ולא תהיה עוד גרושה. וע"כ בשעה של גאולת מצרים, עמדה ונגאלה ארבע גאולות ביציאת מצרים, כלומר, עם קבלת המוחין דיציאת מצרים, נגאלה השכינה מכל ד' מלכויות, מכל הגלויות עד ביאת המשית. באופן שלא תהיה נחשבת עוד לגרושה מהאיש שלה, ז"א. ועתה, שהשכינה צריכה תיקון, להתחבר בבעלה, ז"א, צריכים להראות גאולת מצרים ההיא, שיש בה ארבע גאולות. ועם התעוררות המוחין דיציאת מצרים, היא מתוקנת להתחבר בבעלה, כי נעשית חירות מכל ד' מלכויות.

תלג וע"כ יש להזכיר בגאולה ההיא ד"פ: אמת אמת אמת, עד עזרת אבותינו. שהם כנגד ד' גאולות, שהם עזרה וסמך לכל ישראל. ומעזרת אבותינו והלאה, יש ד"פ אחרות, אמת אמת אמת, והם הוכפלו, כדי שתהינה ד'

אז נִדְבְּרוּ יְרַאֵי ה'

אמנם הכתוב מדבר באותם הצדיקים, שזכו לתשובה מאהבה, אשר אז הזדונות נהפכו לזכויות, וככל שהעבירה הייתה יותר גדולה, נהפכה לזכות יותר גדולה. ונמצא, בעת שהצדיקים הללו היו בבחינת תוהים על הראשונות, שאמרו, שווא עבוד אלקים, שאין עוד עוון חמור יותר מזה. הרי דברי כפירה האלו נהפכו עתה, מכוח התשובה מאהבה שעשו, לזכויות גדולות, ונחשבים עתה, כמו שדיברו אז יראי אלקים איש אל רעהו דברי כפירה האלו. שהרי נהפכו לזכויות, ומכוח ההפיכה הגדולה הזו, נעשו שעשועים גדולים לפני הקב"ה.

ונאמר, נדברו למעלה, כל המרכבות הקדושות וכל צבאות הקדושים, נדברו זה אל זה לפני הקב"ה. כי אותן המילים שאמרו בעת שהיו רשעים, שווא עבוד אלקים, התעלו למעלה ע"י המלאכים והמרכבות, שהם ידעו, שאותם הרשעים יעשו תשובה מאהבה, וסופם של דברים אלו יהיו לזכויות ולאורות גדולים ולשעשועים לפני הקב"ה.

משום שאלו מילים הקדושות שאמרו, שווא עבוד אלקים, שלאחר תשובה מאהבה, נעשו קדושים, עולות למעלה, ע"י המלאכים תכף בעת שאמרו אותן. וכמה הם שמקדימים ונושאים אותן לפני המלך הקדוש, ומתעטרות בכמה עטרות באלו אורות עליונים. שעוד מטרם שעשו תשובה מאהבה, מקדימים המלאכים ומביאים המילים לפני המלך הקדוש, משום שלמעלה כבר ידוע, שיעשו תשובה מאהבה על כל מילה ומילה שאמרו.

תלז אז נִדְבְּרוּ יְרַאֵי ה', איש אל רעהו, ויקשב ה', וישמע וייכתב ספר זיכרון לפניו, ליראי ה' ולחושבי שמו. כתוב, אז נדברו. נדברו למעלה, כל המרכבות הקדושות וכל צבאות הקדושים, נדברו זה אל זה לפני הקב"ה.

תלח משום שאלו מילים הקדושות שאמרו, עולות למעלה. וכמה הם שמקדימים ונושאים אותן לפני המלך הקדוש, ומתעטרות בכמה עטרות באלו אורות עליונים. וכולם נדברו מלפני מלך העליון. מי ראה שמחות, ומי ראה תשבחות העולות בכל אלו הרקיעים, כשעולות מילים אלה. והמלך הקדוש מסתכל בהם, ומתעטר בהם. והן עולות ויושבות על חיקו, ומשתעשע בהן. משם, מחיקו, עולות על ראשו ונעשו עטרה. וע"כ אמרה התורה, ואהיה שעשועים יום יום. לא כתוב, והייתי, אלא כתוב, ואהיה, לשון עתיד, כלומר, ובכל זמן בכל עת שמילים העליונות עולות לפניו.

במקרא הקודם לזה כתוב, אמרתם שווא עבוד אלקים, ומה בצע כי שִׁמְרָנוּ מִשְׁמַרְתּוֹ. וע"ז מסיים הכתוב, אז נדברו יראי ה', איש אל רעהו, ויקשב ה', וישמע וייכתב ספר זיכרון לפניו, ליראי ה' ולחושבי שמו, וחמלתי עליהם, כאשר יחמול איש על בנו העובד אותו. ולכאורה הדברים תמוהים, כי באותו עת שאמרו איש אל רעהו דברי כפירה כאלו, כמ"ש, שווא עבוד אלקים ומה בצע כי שִׁמְרָנוּ מִשְׁמַרְתּוֹ, יאמר עליהם, אז נדברו יראי ה', איש אל רעהו, ויקשב ה' וישמע. ולא עוד אלא שחביבים כל כך, עד שנכתבים ספר זיכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו.

ואפילו יראי ה' כבר הם למטה במקומם, אלה המילים עומדות בצורתן למעלה.

ועניין זה נמצא בספרו של חנוך, שכל המילים, שהצדיקים שבארץ מתעטרים בהן ועומדים לפני המלך, בעת שעושים תשובה מאהבה, שאז מתעטרים בזדונות שנעשו לזכויות, ועומדות בעצמן למעלה לפני המלך, והקב"ה משתעשע בהן. ואח"כ הצדיקים יורדים, והמילים נשארות עומדות לפניו, באותו צורה של ההפיכה מזדונות לזכויות, שהצדיק אמר אותם, והקב"ה משתעשע בצורה ההיא. ואח"כ נכתבו בספר זיכרון לפניו, שיעמדו לפניו תמיד בקיום.

תמ ולחושבי שמו. שכל אלו המחשיבים דברי תורה להתדבק לאדונם בשם הקדוש, כדי לדעת אותנו, שיתקן החכמה של שמו בליבם, עליהם כתוב, ולחושבי שמו. שהוא השם הקדוש.

וכל מילה תתהפך לזכות ולאור גדול, והשעשועים גדולים מאוד. שנאמר, מי ראה שמחות, ומי ראה תשבחות העולות בכל אלו הרקיעים, כשעולות מילים אלה. והמלך הקדוש מסתכל בהם, ומתעטר בהם. והן עולות ויושבות על חיקו, כי בחינת ההסתר של הקב"ה נבחן לחיקו. וכיוון שעוד לא עשו תשובה מאהבה, הרי המילים שאמרו, יושבות על חיקו של הקב"ה, בבחינת הסתר פנים. אמנם כיוון שידוע לפני ה' שיעשו תשובה מאהבה, ע"כ, משתעשע בהן, מבחינת חיקו, כי אחר שיעשו תשובה, עולות על ראשו ונעשו עטרה.

תלט פעמיים כתוב, יראי ה', יראי ה': אז נדברו יראי ה', וייכתב ספר זיכרון לפניו ליראי ה'. יראי ה' למעלה, בעת שעושים תשובה מאהבה, הם עומדים למעלה לפני הקב"ה. יראי ה' למטה, שאח"כ יורדים למקומם לארץ למטה.

וממעל לרקיע

עומדים בצורת אדם, בצורה שהצדיקים מעטרים אותם. ובכולם משתעשע הקב"ה בעטרותיו.

תמד ואתם חברים, הרי הקב"ה משתעשע עתה באלו המילים המתעטרות בדרך ההיא, שאמרתם. והרי קיימתם צורת אדם לפני אדונכם בצורותיכם הקדושות. כי אני, בשעה שראיתי אתכם והסתכלתי בצורתכם, ראיתי בכם שאתם רשומים באדם, וידעתי שהצורה שלכם מזומנת למעלה. וכך עתידים הצדיקים לעת"ל להיות ניכר לעיני כל, ולהראות צורת פניהם הקדושה לפני כל העולם. כמ"ש, כל רואיהם יכירו, כי הם זרע בירך ה'.

תמה בתוך כך ראה רבי שמעון את רבי יוסי, שהיה מהרהר בדברי העולם. אמר לו, יוסי, קום השלם צורתך, כי אות אחת חסרה בך. שמשום שהרהר בדברי העולם, קרא לו יוסי ולא רבי יוסי. קם רבי יוסי, ושמח בדברי תורה, וקם לפניו. הסתכל בו רבי שמעון, אמר לו, רבי יוסי, עתה, שלם אתה לפני עתיק, וצורתך שלמה.

תמא וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כיסא. וממעל לרקיע, ברקיע שמתחת המלכות. כי ברקיע של מעלה, בינה, אין מי שיסתכל בו. אבל על רקיע התחתון, שבמלכות, כתוב עליה, וראית את אחוריי. ומלמעלה מרקיע הזה עומד אבן ספיר, המלכות, מרגלית טובה ויקרה.

תמב דמות כיסא. יש הכיסא ויש כיסא. הכיסא, עליון, בינה, גנוז שאינו מתגלה, ואין מי שיעמוד בו לדעת ולהסתכל. וע"כ כתוב כאן כיסא בלי אות ה' הידיעה, שזהו כיסא שלמטה, המלכות.

תמג דמות כמראה אדם. כתוב, דמות, ולמה כתוב עוד, כמראה? אלא, דמות אדם, הוא סוד עליון בכבוד עליון, ז"א בהוי"ה במילוי אלפים, שבג"י אדם (45), שהוא צורת אדם, היושב על הכיסא, מלכות. וזה שהתווסף, כמראה, לכלול אלו צורות שבדברי החכמה, המכונות ראייה או מראה, שהחכמה נקראת כך. והם סודות החכמה העולות ומתעטרות למעלה בז"א. ואח"כ הם

ויעש את ציץ

לא היו מתנוצצות. בפעם הראשונה שהכוהן הסתכל בו, היה רואה הארות האותיות כולן בפנים. וכשהיה מסתכל לעיין בו, לא היה רואה כלום, אלא הארת פניו היה מאיר, כמו שניצוץ היוצא מזהב התנוצץ בו, ולא יותר. רק הכוהן היה יודע המראה של הסתכלות הראשון, שהיה רואה בשעתו, וכן כל אדם. משום שרצון הקב"ה היה באדם ההוא המסתכל בציץ, וידע שהוא מזומן לעוה"ב, כי מראה הזו שהאירה מאותיות

תמו ויעש את ציץ גזר הקודש זהב טהור. נקרא ציץ, משום שהוא נמצא להסתכלות בן אדם. וכל מי שמסתכל בו, ניכר, אם הוא צדיק או לא.

תמז בציץ היו אותיות השם הקדוש מפותחות בפיתוח וחקוקות בו. ואם צדיק הוא, מי שעומד לפניו, אלו האותיות החקוקות תוך הזהב, היו הארתן בולטות ועולות מלמטה למעלה מחקיקה ההיא, והיו מאירות בפניו של אדם ההוא.

תמח פעם הייתה נוצצת ההתנוצצות בו, ופעם

תמט) ואם אדם עומד לפני ציץ ההוא ופניו אינם מראים, גם לפי שעה, המראה הקדוש. אז ידע הכוהן, שהוא עז מצת, וצריך לכפר עליו, ולבקש עליו רחמים.

הציץ, האירו עליו מלמעלה, שהקב"ה היה רוצה בו. וכאשר מסתכלים בו לאח"כ לעיין בו, לא ראו כלום, משום שהמראה שלמעלה אינו מתגלה אלא לפי שעה.

עינייך בשדה אשר יקצורו

ושליטים, שהם עיניים של הכול. כמו שהייתה תמר, שכתוב בה, ותשב בפתח עיניים, שהתיישה בפתח, שיצאו ממנה מלכים שליטים עליונים, הנקראים עיניים, כמ"ש, אם מעיני העדה. כי כמו שכל איברי הגוף אינם הולכים אלא אחרי העיניים, והעיניים מנהיגים לכל הגוף, אף כך, מלכים וסנהדרין וכל אלו השליטים, הכול הולכים אחריהם. ומשום זה אמר לה, עינייך, שאלו הם המלכים והשליטים העתידיים לצאת ממנה.

תנד) בשדה אשר יקצורו. שדה, זהו ציון וירושלים, כמ"ש, ציון שדה תיחרש. וכתוב, כריח שדה אשר ברכו ה', שזה ירושלים. וע"כ כתוב, עינייך בשדה. שאלו העיניים שלה העתידיים לצאת ממנה, אינן שולטות אלא בשדה. אשר יקצורו, כי משדה ההוא היו לוקחים כל בני עולם תורה, ואור המאיר, כמ"ש, כי מציון תצא תורה.

תנה) והלכת אחריהן, באלו מע"ט שאני רואה בד. וכתוב, הלוא ציוויתי את הנערים לבלתי נוגעך. כי האישה דעתה קלה, וע"כ הזהיר הנערים, שלא ייגעו בה. וכתוב, וצמית והלכת אל הכלים ושתית מאשר ישאבון הנערים. וצמית, לשון נקי. שאם חשקך להתדבק באדם לקיים זרע בעולם. והלכת אל הכלים, אלו הם הצדיקים, שנקראים כלי ה', כמ"ש, היפרו נושאי כלי ה', שעתידים הצדיקים, שיביאו אותם כל העולם מתנה למלך המשיח. והם כלי ה', כלים שהקב"ה נהנה מהם. אלו הם כלים שבורים, שבורים הם בעוה"ז, כדי לקיים התורה. והשימוש שהקב"ה משתמש בהם, אינו משתמש אלא מתוך כלים ההם. וכאשר מתדבק בהם ושתית.

תנז) כתוב, עינייך בשדה אשר יקצורו. למה צריך כאן לכתוב את זה? כמה מקראות הם בתורה, שנראה שאינם צריכים להיכתב, ואנו רואים שכולם הם סודות עליונים. ועוד, מקרא זה מי שרואה אותו, ואינו מסתכל בו, דומה למי שלא טעם תבשיל מעולם.

תנא) ברוח הקודש נאמר זה, משום שראה בועז, הדיין של ישראל, את העניות של הצדקת היא, שאינה מגביה עיניה לראות במקום אחר, אלא מול פניה, וראה כל מה שראתה בעין טובה, ולא הייתה בה עזות מצת, שיבח עיניה.

תנב) משום שיש עיניים שבגללם אינה שולטת ברכה במקום ההוא. ובעז, עין טובה ראה בה, שכל מה שהסתכלה, הייתה בעין טובה. ועוד שראה, שהייתה הצלחה בידיה, שכל מה שהייתה לוקטת, התווסף בשדה. ובעז הסתכל, שרוח הקודש שורה עליה. אז פתח ואמר, עינייך בשדה אשר יקצורו.

האם משום שהיו לוקטים אלו האחרים, ע"כ אמר לרות, עינייך בשדה אשר יקצורו והלכת אחריהן? א"כ איך אמר, שתלך אחריהן, ולא היה צריך לכתוב אלא, וליקטת אחריהן? מהו, והלכת אחריהן? אלא בשביל עיניה אמר, והלכת אחריהן, כי עיניה היו גורמות ברכות מרובות. וע"כ, והלכת אחריהן, אחר עינייך. כל בני העולם אין להם רשות ללכת אחרי עיניהם, ואת, תלכי אחרי עינייך, כי עינייך גורמות ברכות מרובות.

תנג) עינייך בשדה אשר יקצורו. בועז ראה ברוח הקודש, שעתיד לצאת ממנה מלכים עליונים

וייטב ליבו

תנח) המלכות נהנית מברכת המזון, משום שמזון של אדם קשה לפני הקב"ה, שהוא מקום המלכות. וכיוון שהאדם אכל ושתה ומברך ברכת המזון, ברכה היא עולה, ונהנית המלכות מאלו דברים, הנאמרים על השובע שעולים, ונמצא שנהנה מהמזון למטה, האדם, ולמעלה, המלכות.

תנט) בחול אין המקום ההוא נהנה, אלא מאלו הדיבורים העולים מתוך השובע, מברכת המזון, וכל המילים מתעטרות ורוות ושבעות בשמחה, והמקום ההוא נהנה מהם. ובשבת הוא

תנו) ויאכל בועז ויישת, וייטב ליבו. וייטב ליבו, שבירך על מזונו. שמי שמברך על מזונו הוא מטיב לליבו. הוא, כמ"ש, לך אמר ליבו. וכתוב, צור לבבי, שפירושו המלכות, שנקראת לב.

תנז) ומשום שברכת המזון חביבה לפני הקב"ה, כל מי שמברך על השובע, מטיב ומשמח למקום אחר, למלכות. כמו בסעודות השבת, שמקום אחר, המלכות, נהנה מברכת השובע היא והשמחה. וכאן, נהנתה המלכות מברכת השובע ההוא של הצדיק בועז. וזהו, כמ"ש, וייטב ליבו.

נתן מלחמו לדל. דברים אלו אינם נמסרים אלא לחכמים, היודעים סודות עליונים ודרכי התורה.

תסג בועז היה טוב עין. עזות מצח לא הייתה בו לעולם. כתוב, ויבוא לשכב בקצה הערימה, כמ"ש, בטנך ערימת חיטים, הנאמר על המלכות. אף, בקצה הערימה, היא המלכות. כל מי שמברך ברכת המזון כראוי בשמחה, ברצון הלב, כשעולה מעוה"ז, מקום מיתקן לו תוך סודות עליונים בהיכלות הקדושים של המלכות, הנקראת ערימה, שע"ז רומז הכתוב, ויבוא לשכב, אחר שיפטר מן העולם, בקצה הערימה, המלכות.

אשרי הוא האדם, השומר מצוות אדונו, ויודע הסודות שלהן, שאין לנו מצווה בתורה, שאין תלויות בה סודות עליונים ואורות וזיונים עליונים. ובני אדם אינם יודעים ואינם מתחשבים בכבוד אדונם. אשרי חלקם של הצדיקים, אותם העוסקים בתורה. אשריהם בעוה"ז ובעוה"ב.

תסד כל אלו עזי מצח, שאין להם בושה, אין להם חלק בעוה"ז ובעוה"ב. כל אלו עזי מצח, שהיו בישראל, כשהיו מסתכלים בציץ ההוא, היה נשבר ליבם ומסתכלים במעשיהם. משום שהציץ היה עומד על אות, שהיה נחרת עליו קודש להו"ה. וכל מי שמסתכל בו, היה בוש ממעשיו. וע"כ הציץ מכפר על עזי פנים ועזי מצח.

תסה אותיות של השם הקדוש שהיו חקוקות על הציץ, היו מאירות באור בולט ונוצץ. כל מי שהיה מסתכל בהתנוצצות ההיא של האותיות, פניו נופלים מאימה, והיה נשבר ליבו. ואז הציץ מכפר עליהם, כאופן הזה, כיוון שהוא גרם שישבור ליבו ושייכנע לפני אדונו.

עניין אחר. שבמזון ממש ובשמחה ההיא של המזון של מצוות שבת, נהנית המלכות, ונמצא המזון עצמו כלול לגמרי מלמעלה ומלמטה. כמ"ש, כי ממך הכול ומידך נתנו לך. שהמלכות נהנית מהנאתו הזו של האדם, ובשמחה זו שבמזון של מצוות שבת.

תסו מי שמברך להקב"ה מתוך השובע, צריך לכוון ליבו ולשים רצונו בשמחה, ולא יהיה עצוב. אלא שיברך בשמחה, וישים רצונו, שנותן עתה לאחר, בשמחה ובעין טובה. וכמו שמברך בשמחה בעין טובה, כך ייתנו לו בשמחה ובעין טובה. וע"כ לא יהיה עצוב כלל, אלא בשמחה ובדברי תורה. וישים ליבו ורצונו לתת ברכה במקום שצריך, למלכות.

תסא ארבע מרכבות השולטות בארבע רוחות של המלכות. ומחנות המלאכים ניזונים מהברכה שעל השובע, ובמילים, ברוך אתה, שבברכת המזון, נהנה וגדל ומתעטר בו, המלכות, ומי שמברך, הרצון צריך להיות בשמחה ובעין טובה. וע"כ כתוב, טוב עין הוא יבורך.

תסב טוב עין הוא יבורך, כי נתן מלחמו לדל. ואם תחילת הכתוב לא מדבר בברכת המזון, אין ראש הכתוב סופו, ואין סופו ראשו, כלומר, שאין להם קשר זה בזה. אלא, טוב עין, שיברך בעין טובה בשמחה, ולא לחינם מברך בשמחה, כי מברכה ומשמחה ההיא נתן מלחמו לדל. כלומר, המקום שצריך להיות ניזון מכל הצדדים, מימין ומשמאל. מקום שאין לו מעצמו כלום, מקום הנהנה מכל הצדדים ונכלל מכל הצדדים, המלכות. וע"כ היא נקראת דל. ועליה כתוב, כי

הקטורת

תסח גזרה עומדת לפני הקב"ה, שכל מי שמסתכל וקורא בכל יום מעשה הקטורת, יינצל מכל הדברים הרעים והכשפים שבעולם. ומכל פגעים רעים, ומהרהור רע, ומדין רע, ומוות, ולא יינזק כל יום ההוא, כי אין ס"א יכולה לשלוט עליו. וצריך שיכוון בו.

תסט אם בני אדם היו יודעים, כמה עליון מעשה הקטורת לפני הקב"ה, היו לוקחים כל מילה ומילה ממנו, והיו מעלים אותה עטרה על ראשם, ככתר של זהב. ומי שמשתדל במעשה הקטורת, צריך להסתכל בו. ואם יכוון בו בכל יום, יש לו חלק בעוה"ז ובעוה"ב, ויסתלק מיתה ממנו ומעולם, ויינצל מכל דינים שבעוה"ז, מצדדים רעים, ומדין של גיהנום, ומדינה של מלכות האחרת.

תסו כעין זה קטורת. כל מי שהריח בעשן ההוא, כשעלה עמוד העשן ההוא מאותו מעלה עשן, היה מברר ליבו בבירור לעבוד לאדונו, ומעביר ממנו הזוהמה של היצה"ר. ולא היה לו אלא לב אחד כלפי אביו שבשמיים. משום שקטורת הוא שבירת היצה"ר ודאי בכל הצדדים. וכמו שהציץ היה קם על נס, כך קטורת, שאין לך דבר בעולם לשבור את הס"א חוץ מקטורת.

תסז כתוב, קח את המִחְתָּה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטורת. שכתוב, כי יצא הקצף מלפני ה' החל הַנֶּגֶף. כי אין שבירה לצד ההוא חוץ ע"י קטורת. שאין לך דבר חביב לפני הקב"ה כקטורת. ועומדת לבטל כישוף ודברים רעים מבית. ריח ועשן של קטורת שעושים בני אדם, הוא מבטל כשפים במעשה ההוא. כש"כ קטורת.

מכל הצדדים. עד שעולה באורה ובשמחה ומשמח למי שמשמח. וקושרת קשרים, שמייחדת ייחודים, למעלה ולמטה, לייחד הכול. וזה מכפר על יצה"ר ועל עכו"ם, הס"א.

תע בקטורת ההיא, כשהיה עולה העשן כעמוד, היה רואה הכוהן אותיות של השם הקדוש פורחות באוויר ועולות למעלה כעמוד. ואח"כ, כמה מרכבות קדושות מסבבות אותה

ויעש מזבח מקטר קטורת

תעא יש שני מזבחות. מזבח לעולות ומזבח לקטורת הסמים. זה בחוץ וזה בפנים. מזבח הקטורת, פנימי, ולמה נקרא מזבח, הרי אין מקריבים עליו זבחים?

תעב אלא משום שביטל ואסר כמה צדדים רעים, ומשום שס"א אסור אינו יכול לשלוט ולא להיות קטגור. וע"כ נקרא מזבח, משום שהס"א נאסר ונעקד עליו כמו קורבן. כשהס"א רואה את עשן הקטורת עולה, הוא נכנע ובורח, ואינו יכול להתקרב כלל למשכן. ומשום זה נטהר, ולא התערב אחר בשמחה ההיא שלמעלה חוץ מהקב"ה לבדו. ומשום שחביב כל כך, אינו עומד מזבח ההוא אלא בפנים, כי הוא מזבח שברכות נמצאות בו, וע"כ הוא מכוסה מעין, שעומד בפנים.

תעז מה בין תפילה למעשה הקטורת? תפילה התקינו במקום הקורבנות, שהיו עושים ישראל. וכל אלו הקורבנות, שהיו עושים ישראל, אינם חשובים כקטורת. ועוד, מה בין זה לזה? כי התפילה היא תיקון, לתקן מה שצריך. קטורת עושה יותר, שמתקן וקושר קשרים, ייחודים, ועושה אורה יותר מהכול, שמעביר הזוהמה ומטהר המשכן והכול מאיר ומיתקן ומתקשר יחד.

תעג כתוב באהרון, ויעמוד בין המתים ובין החיים, ותיעצר המגיפה. כי אסר את מלאך המוות, עד שלא יכול לשלוט כלל, ולא לעשות דין. ובכל מקום שאומרים בכוונה וברצון הלב מעשה הקטורת, אינו שולט המוות במקום ההוא, ולא ייזק, ולא יכלו שאר העמים לשלוט על המקום ההוא.

תעה וע"כ צריכים להקדים מעשה הקטורת לתפילה בכל יום, להעביר הזוהמה מהעולם, שהוא תיקון הכול בכל יום ויום. כמו קורבן חביב, שהקב"ה רוצה בו.

תעד כתוב, מזבח מקטר קטורת. כיוון שכתוב מזבח, למה נקרא מקטר קטורת? אלא משום שלוקחים אש ממקום זה להקטיר קטורת, כמו שעשה אהרון, שכתוב, קח את המחיתה ותן עליה אש מעל המזבח. ועוד, משום שהמזבח צריכים להקטיר ולקדש אותו בקטורת. כי אסור להקטיר קטורת במקום אחר, חוץ מבמחתה.

תעט כתוב במשה, ויאמר ה' אל משה, קח לך סמים קטף. מה השינוי שכאן, שנאמר קח לך, מכל מה שאמר לו ולא אמר לו, קח לך. אלא, קח לך, פירושו להנאתך ולתועלתך. משום שכאשר אישה נטהרת הוא הנאת בעלה. כי הקטורת מטהר המשכן, שהיא מלכות כלת משה, כי משה היה מרכבה לז"א. וכמ"ש, קח לך סמים, להעביר הזוהמה, שיתקדש האישה, מלכות, בבעלה, ז"א.

תעה מי שדין רודף אחריו, הוא צריך לקטורת הזו, ולשוב לפני אדוניו. כי הקטורת היא עזרה, שיסתלקו הדינים ממנו. ובזה ודאי מסתלקים הדינים ממנו, אם דרכו בזה, להזכיר פעמיים ביום, בבוקר ובערב. שכתוב, קטורת סמים בבוקר בבוקר. וכתוב, בין הערביים יקטירנה. וזהו קיום העולם תמיד, כמ"ש, קטורת תמיד לפני ה' לדורותיכם. ודאי היא קיום העולם למטה, וקיום העולם למעלה.

תפ כעין זה כתוב, קח לך עגל בן בקר, שנאמר לאהרון. פירושו ג"כ, להנאתך ולתועלתך, לכפר על חטאו, על עגל שגרם לישראל. וע"כ כתוב במשה, קח לך, להנאתך ולתועלתך.

תעו במקום שלא נזכר, שאינם אומרים, בכל יום מעשה הקטורת, שורים עליו דינים שלמעלה, ומגיפות רבות בו, ועמים אחרים שולטים עליו. כמ"ש, קטורת תמיד לפני ה'. תמיד היא עומדת לפני ה', יותר מכל עבודות אחרות. מעשה הקטורת מכובד וחביב לפני הקב"ה יותר מכל עבודות ורצונות שבעולם. ואע"פ שהתפילה היא

תפא קטורת, קושר קשר. שמייחד, מאיר אורה, ומעביר זוהמה, והאות ד' נעשה אות ה', כי מטרים הזיווג עם ז"א, המלכות היא דל"ת, כי להיותה בלי חסדים אינה מאירה, והיא דלה. וכשז"א מזדווג עימה, מתלבשת החכמה שבה בחסדים, ומאירה בכל השלמות, ונעשית אות ה'.

והקטורת מייחדת ייחוד ז"א עם המלכות, ע"כ גורם שד' נעשית ה'. ה' מתחברת על ידה עם ו', ז"א. ו' עולה ומתעטרת בה"ר, בינה, כדי לקבל שפע בשביל המלכות. וה"ר, בינה, זוהרת באות י', חכמה, כדי להשפיע לז"א. והכול מעלים רצון לא"ס ונעשו כולם, חכמה בינה ז"א ומלכות, י"ה ו"ה, קשר אחד עליון. וכל זה נעשה ע"י הקטורת.

תפב מכאן והלאה, כיוון שהכול נקשר בקשר ההוא, התעטר הכול בא"ס, והשם הקדוש הזהיר והתעטר מכל הצדדים, והעולמות כולם בשמחה, והאירו הנרות, ומזון וברכות נמצאים בכל

ומפשעיהם לכל חטאותם. וע"כ צריכים לכפר על הקודש, ולהעביר הזוהמה, ולטהר הקודש ע"י הקטורת, ואח"כ, שירות, תשבחות ותפילה.

תפד אשריהם ישראל בעוה"ז ובעוה"ב, כי הם יודעים לתקן תיקון של מעלה ושל מטה, כמו שצריכים לתקן התיקון מלמטה למעלה, עד שנקשר הכול יחד בקשר אחד, בקשר ההוא העליון, הקטורת, כשצריכים לתקן בתיקון של אותיות הרשומות, שהקב"ה נקרא בהן, הוי"ה.

העולמות. והכול הגיע בקטורת. כי אם לא עובר הזוהמה ע"י הקטורת, הכול לא היה נעשה, כי הכול תלוי בזה.

תפג קטורת הוא ראשונה תמיד, קודם הכול. ומשום זה צריכים להקדים מעשה הקטורת לתפילה, שירות ותשבחות. משום שכל זה אינו עולה, ואינו מיתקן, ואינו מתקשר, עד שעובר הזוהמה ע"י הקטורת. בתחילה כתוב, וכיפר על הקודש מטומאת בני ישראל, ואח"כ כתוב,

בעצב תלדי בנים

שפתיחת הרחם באה ע"י נתינת רשות לנחש, לינוק מיסוד שלה. וע"כ נבחן, כמו שהנחש נושך ערוותה. והוא כדי לפתוח את רחם המלכות, ע"י החיבור שלה עם החסדים שבימין. ותיפתח מסתימתה, ותוליד את הנשמה. וכמ"ש, בעצב, ע"י יניקת הנחש מפתיחת הפתח, תלדי בנים.

תפט ואל אישך תשוקתך, והוא ימשול בך. שמשתוקקת לז"א, שישפיע לה חסדים ותרווה מצימאונה. והוא ימשול בך, ז"א ישלוט על המלכות, משום שבתחילה הייתה גדולה כמו ז"א, והוא לא שלט עליה. ומשום שאמרה הלבנה, המלכות, אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, ונאמר לה, לכי ומעטי את עצמך, ומשום זה מיעטה האור שלה, והקטינה הממשלה שלה. ואין לה רשות מעצמה, חוץ אם ז"א נותן לה כוח. ונמצא שהוא מושל עליה, כמ"ש, והוא ימשול בך.

תצ בעצב תלדי בנים. שבעצב הוא עניין הנחש. וצריכים נחש לזה, שפתח דרך, שיירדו כל אלו הנשמות לעולם, ואם לא היה פותח דרכים, שיירדו הנשמות למטה, לא היו שורות הנשמות בתוך האדם. כתוב, לפתח חטאת רובץ. לפתח של המלכות, הנועד להוליד ולהוציא נשמות לעולם. והנחש עומד לפתח ההוא.

תצא וכל אלו הנשמות, שצריכות לרדת בגופים קדושים, נשמות הנמשכות מקו ימין, אין הנחש עומד לפתח ההוא. כי אז אין המלכות צריכה למשוך חכמה משליטת השמאל, ואין שעריה נסתמים, שתהיה צריכה לפתיחת הנחש. ואין לנחש רשות בנשמה ההוא. ואם לא, הרי הנחש נושך, ונטמא המקום ההוא, ואין זו נשמה שנטהרה. ועליהן כתוב, בעצב תלדי בנים, זהו הנחש, שעומו מולידה נשמות ע"י פתיחתו. כי הנחש הוא על הגוף. כי הגוף נולד מזוהמת הנחש. והמלכות היא על הנשמה, שממנה נולדות נשמות. ושניהם מתלבשים זה בזה. זה אוחז בנשמה, וזה אוחז בגוף.

תצב ועתיד הנחש הזה להוליד כל אלו הגופים, מטרים שיבוא הזמן שלו. כמ"ש, בטרם תחיל, ללדה.

תפה ואל האישה אמר, הרבה ארבה עיצבונך והרונך, בעצב תלדי בנים, ואל אישך תשוקתך. זה נוהג למעלה במלכות ונכון גם למטה, באישה הגשמית. שלאישה עליונה, המלכות, נאמר, בעצב תלדי בנים.

תפו כאייל תערוג על אפיקי מים. חיה אחת יש בעולם, המלכות, והיא שולטת בשליטה על אלף מפתחות בכל יום. הארת חכמה המכונה אלף. והיא נקבה. ותשוקתה תמיד על אפיקי מים, לחסדים דז"א, שהחכמה שבה תתלבש בהם, לשתות ולהתרוות מצמא. כי החכמה שבה אינה יכולה להאיר בלי חסדים, וע"כ היא חושך וצמאה אחר אור החסדים, שנקראים מים.

תפז אייל, זכר. תערוג, לשון נקבה, כי לשון זכר, יערוג. אבל זה זכר ונוקבא יחד, שלא להפריד אותם, ואחד הוא, שלא צריך להעלות אותם זה מזה, אלא שניהם הם ביחד. ונוקבא ההיא תערוג על אפיקי מים, והיא מתעברת מהזכר, וקשה לה, כי הוא עומד על דין. כשהמלכות מתעברת מז"א, כשמקבלת ממנו מ"ד של הנשמות, המתחברים עם מ"ן שלה לנשמה אחת, אז היא מקבלת חכמה בשביל הנשמה מקו שמאל. ונודע, בעת שהנוקבא באה תחת שליטת קו שמאל, היא קופאת, ונסתמים כל פתחיה ושעריה.

תפח וכשמולידה, הקב"ה מזמין לה נחש אחד עליון וגדול, ונושך למקום ההוא, ומולידה. וכמ"ש, הרבה ארבה עיצבונך והרונך. משום שהיא מתחלחלת בכל יום, והיא בעצבות על מעשה העולם. בעצב תלדי בנים. הנחש העציב פניהם של העולם, שהביא עליהם המוות, ע"י הפיתוי של עצה"ד. ונזקקת אליו שיפתח הפתח שתוכל להוליד.

סתימת הרחם באה משליטת קו שמאל, שאינו מתייחד בקו ימין, וע"י קו אמצעי, המסך דחיריק, הממעט את קו שמאל מג"ר, נכנע השמאל ומתייחד עם הימין. אמנם בשביל מיעוט ג"ר של הנוקבא, נופלים תנה"י שלה לבריאה, והנחש יונק מיסוד שלה, שנפל לבריאה. באופן,

לברר ולהחזיר כל רפ"ח ניצוצי הקדושה, שנפלו ע"י חטא עצה"ד, צריכים לגופים הרבה, ואחר שיוולדו כל הגופים ויעשו מה שצריכים, תכף יהיה גמה"ת.

ונאמר, ועתיד נחש הזה להוליד כל אלו הגופים, מטרם שיבוא הזמן שלו. כמ"ש, בטרם תחיל, יָלְדָה. כי זמן של הנחש להוליד, הוא בשבע שנים, וכאן מוליד בשש שנים. כי לידת כל הגופים, שהם יבררו כל הניצוצין שנפלו לקליפות מחמת חטא עצה"ד, שהם ש"כ ניצוצין, וא"כ יהיה זמן הולדה שלה בשבע שנים, בספירת המלכות שבאלף השביעי, שבה נגמרים הש"כ ניצוצין. אבל, כאן מוליד בשש שנים, כלומר, באלף השישי, ספירת היסוד, מה שאין זה זמנו, שהרי בו נגמר בירור רפ"ח ניצוצין בלבד. ולא כל הש"כ. אז ייוולדו כל הגופים, ויהיה גמה"ת, שביורר ניצוצי אלף השביעי אין צורך לברר אותם כלל, כי הם מבוררים עם רפ"ח ניצוצין מאליהם. וכיוון שיגמרו רפ"ח ניצוצין לשוב לקדושה בשלמות, תכף יהיה גמה"ת.

ובזמן ההוא שיוליד אותם, ימות מלידה ההיא, כמ"ש, בילע המוות לנצח. כי כיוון שיהיה גמה"ת, הרי יתבטל וימות הנחש ומלאך המוות, שהנחש ומלאך המוות היינו הך. ונמצא שהוא מת, מחמת שהוליד כל הגופים, כמ"ש, בילע המוות לנצח. ואז יהיה תחיית המתים. כמ"ש, יחיו מתיד נבלתי יקומון.

וכיוון שלידת כל הגופים, מורה גמה"ת, א"כ איך נייחס זה לנחש, שהוא ההיפך מתיקון, והוא מלאך המוות? כתוב, והנה טוב מאוד. שמאוד מורה על מלאך המוות, שהוא טוב מאוד. כי אדה"ר, אע"פ שהיה כולו קודש מטרם החטא, מ"מ היה מחוסר שלמות. וכמו שלומדים על חטא עצה"ד, שבעלילה באת עליו. כי ע"י חטא עצה"ד, הוליד גופים הרבה, והם השלימו הכול. וע"כ מיוחס זה אל הנחש, כי לולא הנחש שפיתה אותו לעצה"ד, לא היו נולדים גופים מאדה"ר, ולא היה נשלם התיקון, הרי שיש לו יחס ישר אל גמה"ת, אלא מהלידה ההיא ימות.

כי זמן של הנחש להוליד, הוא בשבע שנים, וכאן מוליד בשש שנים, מה שאין זה זמנו. ובזמן ההוא שיוליד אותם, ימות מלידה ההיא, כמ"ש, בילע המוות לנצח. וכתוב, יחיו מתיד נבלתי יקומון.

בשבירת הכלים ואח"כ ע"י חטא של עצה"ד ע"י פיתוי הנחש, התפזרו ש"כ (320) ניצוצי קדושה ונפלו לקליפות. וכל העבודה שלנו בתורה ומצוות לברר ש"כ ניצוצי קדושה אלו, ולהחזיר אותם לקדושה. ואז יהיה גמה"ת, כמ"ש, בילע המוות לנצח. אמנם רק רפ"ח (288) ניצוצי קדושה בלבד מוטל עלינו לברר. אבל ל"ב (32) ניצוצי קדושה אחרונים, אין אנו צריכים לברר, כי עם בירור רפ"ח ניצוצין הם נבררים מאליהם.

כי שמונה מלכים נשברו, דעת וחג"ת נהי"מ. ובכל מלך יש מ' (40) בחינות: ע"ס כח"ב חג"ת נהי"מ, שבכל ספירה ד' בחינות חו"ב תו"מ. ושמונה פעם מ', הרי ש"כ בחינות. ונקראים ש"כ ניצוצין. ואם נחלק אותם עשר פעמים ע"ס שבהם, נמצא שיש ע"ס כח"ב חג"ת נהי"מ, שבכל ספירה ל"ב בחינות. שיש בכל ספירה שמונה מלכים שבכל אחד ד' בחינות חו"ב תו"מ, שהם ל"ב. ועשר פעמים ל"ב הם ש"כ.

ואין לנו כוח לברר אלא ט"ר, שהם תשע פעמים ל"ב, שהם רפ"ח ניצוצין. אבל אותם ל"ב ניצוצין שבספירת המלכות, אין לנו כוח לברר. וגם אין צורך כלל לברר אותם. כי בהתברר הרפ"ח ניצוצין בשלמות, נבררים ל"ב ניצוצי המלכות מאליהם. באופן, שאין התיקון תלוי אלא בבירור רפ"ח ניצוצין, עד ספירת היסוד. ול"ב דמלכות נבררים עימם מאליהם.

והגאולה וגמה"ת יהיו באלף השישי, ספירת היסוד. כי אחר שנשלם בירור היסוד, נשלמו בירורים של הרפ"ח ניצוצין, ותכף תהיה הגאולה וגמה"ת. ואין צריך לחכות עד אלף השביעי, המלכות, לברר גם ל"ב ניצוצי המלכות. כי הם מבוררים עם הרפ"ח שבאלף השישי.

והנה הגופים נחשבים לתולדות הנחש, מטעם שהם נולדו מחמת פיתוי הנחש לעצה"ד. ואם לא חטא אדם בעצה"ד, לא היה מוליד גופים. כי כדי

תחיית המתים

תצד יקומו שם העומדים לתחייה, משום שהוא חלקו של אותו שהושם בארון, שכתוב, ויִישָׁם בארון במצרים. ואח"כ נקבר בארץ הקדושה, כמ"ש, ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם. ויוסף עמד בקיום הברית יותר מכל השבטים. **תצה** ובזמן ההוא, שיתעוררו כל המחנות על ארץ הגליל, יילכו כולם זה לחלק אבותיו, וזה

תצג בזמן שיתעוררו מתי עולם ויזדמנו בארץ הקדושה, יקומו מחנות כולם על ארץ הגליל, משום ששם עתיד מלך המשיח להתגלות, משום שהוא חלקו של יוסף, ושם נשברו תחילה, שמשם הוגלו תחילה מכל מקומותיהם, להתפזר בין העמים, כמ"ש, ולא נָחְלוּ על שבר יוסף, לכן עתה יָגְלוּ בראש גולים.

ישמח עימהם, שכתוב, ובאו ורָנְנוּ בְּמִרוֹם צִיּוֹן. ואח"כ כתוב, ונהרו אל טוב ה'. כל אחד ואחד לחלק שלו ולחלק אבותיו. ונחלתם של ישראל תהיה עד רומי הגבוהה, ושם ילמדו תורה. וכתוב, הקיצו ורָנְנוּ שוכני עפר. ונחלת ישראל תגיע עד רומי הגדולה, ושם ילמדו תורה, כלומר, שיכבשו אותה וישיבו אותה לקדושה.

לחלק אבותיו. שכתוב, ושבתם איש אל אחוזתו. ויכירו זה את זה. ועתיד הקב"ה להלביש לכל אחד ואחד לבושים מעשה רוקם. ויבואו כולם וישבחו לאדונם בירושלים. ויתחברו שם המונים. וירושלים תתפשט לכל הצדדים, יותר ממה שהתפשטה בעת שהתחברו שם בשובם מהגלות. **תצו**) כיוון שיתחברו וישבחו לריבונם, הקב"ה